

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / januari - februari 2023

#WJDBEL

DPR OVER RELEVANTIE
VAN DE KERK

SOFI VAN USSEL,
DIRECTEUR IJD VLAANDEREN

TIJD VOOR
WAT ANDERS

DE TOFSTE JOB
VAN DE HELE WERELD

Relevant - Nummer 01
TWEEMAANDELIJKS
januari - februari 2023

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

ISSN-nummer
2294-7620

› **Op de cover:** Gehijg en gezweet. Gezwoeg en geren. Tussen kerktorens, hier van de Sint-Andrieskerk, en onder de hoede van Maria, verkenden de deelnemers aan de Liantis Urban Trail Antwerp de stad op loopschoenen. Tijdens een parcours van twaalf of zeven kilometer genoten duizenden sportievelingen aldus van gekende toplocaties, zoals de kathedraal, en ontdekten ze onverwachte hoekjes, zoals de kapel van de KU Leuven Campus Carolus aan het Hendrik Conscienceplein. Wie weet, kwamen ze daar zelfs eventjes op adem, letterlijk en figuurlijk...

INHOUD

Woord van de bisschop	3
#WJDBEL	4
Gezin in Genesis	12
DPR denkt na over relevantie van de Kerk	14
Zorgzame buurten. Kerk moet mee experimenteren	15
In de kijker: KSA Berghemerburcht	16
Estafette: Sofi Van Ussel	17
De kiosk	18-20
ORBIT vzw wil #iedereenaanboord	21
Lerenslang: Tijd voor wat anders	22
Doorkijk: De leviet	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio,
Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Jan Caljon, Steven De Schampelaere,
Jonathan Wuyts, Nathalie Milio, Marc Phlips,
Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen,
03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be,
www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92,
2050 Antwerpen, 03 202 84 30,
abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 25 euro. Jongeren betalen 10 euro.

Abonnees in het buitenland betalen 50 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 10 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB
van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding
van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Nicky De Vocht

JE BENT JONG EN JE WILT WAT

De toekomst is aan de jongeren. Tegelijk is het aan ons om te zorgen dat zij een toekomst hebben en hun alle kansen te geven zich te ontplooiën. In deze jaargang 2023 duiken we elk nummer met ons dossier onder in de wereld van de jongeren. We bijten de spits af met een dossier over de Wereldjongerendagen die van 1 tot 6 augustus doorgaan in Lissabon. Na twee coronajaren, waardoor het wereldwijde geloofsfeest voor jongeren uitgesteld werd, kijken zij nu meer dan ooit uit naar dit avontuur van verbondenheid en delen van geloof en zin, samen met leeftijdgenoten uit alle hoeken van de wereld. We kijken mee door de bril van Ella Deweerdt, die samen met Ruben Cuyvers, op prospectie ging in Spanje om het voorprogramma van IJD uit te werken, struikelen mee over onverwachte problemen, ontdekken de typische WJD-ingrediënten en warmen ons aan verbindende contacten. We laten getuigen van-het-eerste-uur tot vandaag aan het woord. En maken je warm om deel te nemen ...

Ook op de resterende pagina's van *Relevant* blijven we kijken door een jeugdige bril. Zo gaan we op zoek in de Bijbel waar kinderen en jonge mensen aan zet zijn. In onze rubriek Doorkijk geven leerkrachten godsdienst uit ons bisdom het stokje aan elkaar door: ze staan te midden van jongeren, gaan een stukje van hun weg naar volwassenheid mét hen en gaan het geloofsgesprek met hen aan. En we luisteren aandachtig hoe Sofi Van Ussel, de nieuwe directeur van IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen, afkomstig uit ons bisdom, jongeren alle ruimte wil geven om zich te ontplooiën en te groeien.

Verder ook aandacht voor maatschappij en solidariteit met de uitnodiging aan parochies en pastorale eenheden om een 'zorgzame' gemeenschap te zijn en een oproep van ORBIT vzw tot inclusieve solidariteit.

Dit jaar sluiten we het nummer telkens af met een open deur. Een open kerkdeur. Een deur die binnennoodt. Die welkom heet. Staat de deur van jouw kerk of kapel open? Maak een foto en zend die naar ilse.vanhalst@bisdomantwerpen.be.

Ilse Van Halst

PS. Hernieuwde je je abonnement op *Relevant* reeds? Alle info op www.relevant-bisdomantwerpen.be of 03 202 84 30.

© Belgische Bisschoppenconferentie

› Een blik achter de schermen van het ad-liminabezoek van de Belgische bisschoppen eind november vorig jaar. In de Bolognazaal in het Vaticaan overleggen ze in een gepast decor – tegen de achtergrond van een prachtig wandtapijt van Belgische makelij – met kardinaal-staatssecretaris Parolin en kardinaal Ouellet, prefect van het Dicasterie voor de bisschoppen.

TWEEMAAL AFRIKA

In 2022 was ik tweemaal een week in Afrika. Begin juni was ik in Nigeria op bezoek bij de aartsbisschop van Onitsha, die al twee priesters ter beschikking stelde van ons bisdom. Begin november reisde ik naar Congo om er in Kinshasa deel te nemen aan een internationaal congres over de betekenis en de werking van het katholieke onderwijs in Afrika. Het waren twee intense weken op vele vlakken. Ik ontmoette tal van bisschoppen, priesters, leken en gemeenschappen die een diepe indruk op mij maakten. Ze deden me nadenken over de uitdagingen van eenzelfde kerkgemeenschap in zo verschillende werelddelen. En ze doen me uitkijken naar Afrikazondag op 8 januari 2023, feest van de Openbaring van de Heer. Wat onthoud ik uit beide bezoeken?

Vooreerst de vele jongeren die ik ontmoette in scholen en parochies. Een zee van jonge mensen! Omdat de gemiddelde leeftijd beduidend lager ligt dan bij ons, vormen zij de overgrote meerderheid van de bevolking. Ze zijn gemotiveerd, willen studeren en werken. Ze zijn digitaal geconnecteerd en zien dagelijks wat in de rest van de wereld gebeurt. Ze dromen van een betere toekomst voor hun land op economisch en sociaal vlak. Echter, langs alle kanten stoten ze op grenzen. Ze lopen van de ene muur tegen de andere. Meer dan een overlevingseconomie is voor hen niet weggelegd. Terwijl bij ons duizenden werkkrachten te kort zijn, in alle sectoren van het bedrijfsleven, de vrije beroepen en

de dienstensector. Kunnen wij dan echt niets doen voor een betere activering van al dat jonge potentieel op wereldvlak?

Vervolgens de spontaneïteit en de levensvreugde die ik mocht ervaren. Wat een verschil met de publieke klaagzangen, de regelneverij, de alomtegenwoordige camera's en controles, de verzekering tegen alles en nog wat ... in onze westerse samenleving. Zeker, een tekort aan beleid, regelgeving en controle is evenmin goed voor een samenleving. Daar kunnen ze in Afrika van meespreken. Slecht bestuur en corruptie ondermijnen er elke vooruitgang. Maar midden hun vele moeilijkheden hebben de meeste mensen – en vooral de gewone mensen – een innerlijke kracht en spontaneïteit behouden om jaloers op te zijn. Het zijn onverbeterlijke optimisten. Het zijn overlevers. Zelfs de Blijde Boodschap van het Evangelie klinkt er zoveel blijer dan bij ons.

Ten slotte de kerkmensen die ik bezig zag. Zo oud als de kerkgemeenschap er uitziet bij ons, zo jong is ze in Afrika. Alleen al de aantallen maken indruk: een volle kerk die zingt en danst op zondag, een auditorium vol jonge religieuzen en priesters, basisscholen en secundaire scholen met twee- of drieduizend leerlingen ... Maar ook de vorming die ze geven of krijgen. De catechese onderweg naar de eerste communie of het vormsel is lang en intens. De voorbereiding op het huwelijk eveneens. De 'geletterdheid' – zoals wij dat noemen – over Bijbel,

sacramenten en christelijk leven is hoog. Het is een ambitieus christendom, dat een positief verschil wil maken, ook in vergelijking met andere Kerken of godsdiensten.

In het synodaal proces van paus Franciscus zal de stem van Afrika ongetwijfeld anders klinken dan onze stem. Misschien zelfs sterker dan onze stem. Daar kunnen we slechts dankbaar voor zijn. En we horen bij elkaar: '*nova et vetera*'! Dus: welkom op Afrikazondag.

+ Johan Bonny

© Bisdom Antwerpen

› Van 29 oktober tot 7 november was bisschop Bonny op werkbezoek in Kinshasa. Hij ontmoette er onder meer Jos Das, missionaris van Scheut uit ons bisdom.

#WJDBEL

VAN 1 TOT 6 AUGUSTUS VINDEN DE WERELDJONGERENDAGEN PLAATS IN LISSABON. WAT ZIJN DE INGREDIENTEN VAN DIE JONGERENONTMOETING? WIE NEEMT DEEL? WAT VERWACHTEN VLAAMSE JONGEREN ERVAN?

ACHTER DE SCHERMEN

2 september 2022, 4 uur 's ochtends. Ontiegelijk vroeg. Met slaapogen nemen we – **Ella en Ruben** van IJD Antwerpen – en Gianluca, een Spaanssprekende Italiaanse seminarist die in België zijn priesteropleiding volgt, de vlucht naar Spanje. We gaan op verkenning in Madrid en Bilbao om er een van de drie voorprogramma's uit te werken die IJD aanbiedt ter voorbereiding van de Wereldjongerendagen. Cultuur en diaconie staan daarbij centraal. In de laatste week van juli reizen we met alle deelnemers af naar Bilbao om daarna door te reizen naar Madrid en vervolgens deel te nemen aan de WJD van 1 tot 6 augustus in Lissabon.

We zijn goed voorbereid op deze prospectie vertrokken, maar we zijn vooral benieuwd welke onverwachte situaties er op ons pad zullen komen en met welke nieuwe informatie we over een paar dagen huiswaarts zullen keren. Opgewonden stappen we de huurauto in en rijden we richting Parla, een van de vele voorsteden van Madrid, waar we warm onthaald worden door parochiepastoor Isaac. Hij stelt ons voor aan enkele medewerkers van het bisdom. Gianluca kent **padre** Isaac al een hele tijd. Het is een bijzonder fijn weerzien voor hen, en een fijne kennismaking voor ons. **Padre** Isaac zal ons de komende dagen en tijdens ons voorprogramma in juli opvangen en wegwijs maken in en rond de Spaanse hoofdstad. Niet alleen het Spaanse weer is warm, ook de mensen. Dat warme gevoel van gastvrijheid willen we ook alle jongeren laten ervaren.

Wanneer we door de straten van Parla wandelen, een kleine maar gezellige voorstad van Madrid, worden we geregeld aangeklampt voor een gezellig praatje. **Padre** Isaac is er duidelijk gekend en geliefd. Aan vriendelijkheid en ondersteuning geen gebrek. **Padre** Isaac brengt ons met heel wat mensen in contact en leidt ons rond. Van leuke eetplekjes tot de directeur van een **lokale school**, hij toont het ons allemaal. Wel zijn we dankbaar dat Gianluca ons vergezelt, want een Spaanse tolk is geen overbodige luxe. De meeste mensen die we ontmoeten, spreken amper Engels en ons Spaans is niet om over naar huis te schrijven. En toch, ondanks de taalbarrière ontstaan er al snel fijne vriendschappen.

Padre Isaac heeft in Parla al heel wat contacten voor ons gelegd, waardoor het organiseren van het voorprogramma goed vordert. Zo leggen we op dag één al de school vast waar we zullen overnachten tijdens ons verblijf in Madrid. Dan is het zoeken naar mogelijkheden om ons dienstbaar op te stellen voor de lokale gemeenschap. 's Avonds worden we verwacht op het **bisschopshuis van Getafe**, het bisdom waarin Parla ligt. Bisschop Ginés García Beltrán is nieuwsgierig naar onze aanpak. Hij wil weten hoe we in België jongeren warm maken om deel te nemen. We wisselen uit over allerlei verschillende zaken en keren geïnspireerd terug naar onze logies. Na onze eerste dag in Spanje zijn heel wat vraagtekens al enthousiaste uitroepstekens geworden.

Op dag twee laten we Parla achter ons en trekken we de hoofdstad in. De stad leeft en bruist. Na een heerlijke kop **cafe con leche** zijn het koninklijk paleis en de prachtige kathedraal onze eerste stopplaats in hartje Madrid. Nu de praktische afspraken gemaakt zijn, kunnen we ons concentreren op de invulling van het culturele programma. Tijdens ons voorprogramma willen tonen hoe het geloof ons kan inspireren op heel wat manieren. We willen vanuit ons geloof ons dienstbaar opstellen voor de ander, maar ook tonen dat het christendom een inspiratiebron is geweest voor prachtige kunst en cultuur. We bezoeken de kathedraal van Madrid, een prachtig gebouw en museum tegelijk. Vanop de kathedraal hebben we een prachtig uitzicht over de stad.

Daarna trekken we naar de **Plaza Mayor** of de Grote Markt, een van de gekendste pleinen van de stad. Het vormt een warm, toeristisch hart in de stad, omringd met winkeltjes en prachtige gebouwen. Daarna lopen we door de hoofdstraat, de *Gran Vía*, met prominente gebouwen, voornamelijk in neoklassieke stijl, zoals de Nationale Bank. Vlakbij, aan de indrukwekkende fontein *Fuente de Neptuno*, nemen we afscheid van *padre* Isaac. Dankzij hem is onze prospectie ongelofelijk efficiënt en vlot verlopen. Bovendien is het een bijzonder fijne man met gevoel voor humor. We kijken er al naar uit om hem in juli opnieuw te ontmoeten.

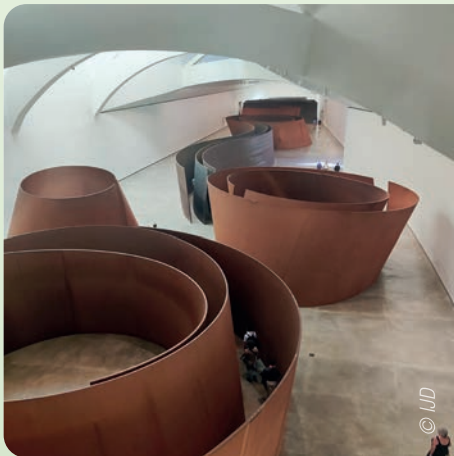
De hoofdstraat brengt ons naar **Parque del buen Retiro**. Het doet ons denken aan een Spaanse versie van de *Jardin des Tuileries* van Parijs, maar met meer groen en een vijver. Hoewel er veel mensen zijn, voelt het aan als een plaats waar je even kan ontsnappen aan de drukte van de stad. Tijdens ons voorprogramma willen we de jongeren uitgebreid laten kennismaken met de Spaanse cultuur. Een museumbezoek kan dan ook niet ontbreken. De collectie in het Prado is een van de grootste in Spanje, met maar liefst 7.600 werken. Ze focust op werken van grote Europese kunstenaars tussen de twaalfde en twintigste eeuw. We zien werken van El Greco, Velázquez en Goya, maar ook van Hieronymus Bosch en Rubens. Antwerpen lijkt overal vertegenwoordigd. Het museum is indrukwekkend, zeker als je van klassieke kunstwerken houdt. Liefhebbers van moderne kunst zullen meer onder de indruk zijn van de collectie in het Guggenheimmuseum dat we in Bilbao bezoeken.

Onze laatste dag in Madrid breekt aan. Omdat alle praktische zaken geregeld zijn, kunnen we de tijd nemen om de stad nog wat nader te ontdekken. We trekken eropuit met onze Wereldjongerendagenvlag en **-t-shirts** om promofoto's te nemen op toeristische trekpleisters in de stad. We werpen nog een laatste blik op de kathedraal en het koninklijk paleis en rijden richting Bilbao, het hart van Baskenland. Het is al laat als we aankomen. We zoeken iets om te eten en kruijen moe maar voldaan in bed.

Op onze eerste dag in Bilbao staat meteen een belangrijke ontmoeting op de agenda. In de voormiddag worden we verwacht op het bisdom van Bilbao waar we twee sympathieke vrouwen ontmoeten die verantwoordelijk zijn voor de diocesane jongeren- en gezinspastoraal. Ook hier worden we warm onthaald en mogen we op heel wat hulp rekenen van de lokale gemeenschap. Het bisdom gaat voor ons op zoek naar een slaappleaats tijdens ons verblijf in de stad. Daarnaast hebben ze een waaier van suggesties voor ons culturele programma en geven ze ons een tip waar we de beste **pintxos** kunnen eten, een typisch Baskisch gerecht.

Bilbao baadt in een totaal andere sfeer dan Madrid. Het is kleiner, huiselijker en omgeven door de heuvelachtige natuur van het Baskenland. Toch blijft het een stad waar veel leven is. Het kloppende hart van de stad is zonder twijfel het **Guggenheim**. Het museumgebouw is een kunstwerk op zich. Ook binnen geven we onze ogen de kost. Het museum dompelt je onder in moderne kunst. We zien werken van Rothko, Koons en Kiefer, maar ook een heuse collectie auto's in een tijdelijke expositie.

Op onze laatste dag bezoeken we een andere typische trekpleister van Bilbao: **el Funicular de Artxanda**, een tandradbaan die ons naar de berg Mount Artxanda brengt. Na amper vier minuten komen we op de top aan, waar we getrakteerd worden op een magnifiek uitzicht over de stad. We dalen terug af naar de stad en kuieren er nog een laatste keer rond om de sfeer volledig op te nemen, voor we richting luchthaven vertrekken. Met een geruster hart en bakken vol inspiratie keren we terug naar Brussel. Op korte tijd zijn we een heel eind opgeschoten. Nu begint het echte werk: ons programma nader uitwerken, resterende contacten zoeken en bovenal jongeren warm maken voor deze fantastische voorbereiding op het massa-evenement dat de Wereldjongerendagen zijn.

DE REIS NAAR DE WJD START HIER EN NU

IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen pakt de Wereldjongerendagen groots aan. Ze trekken niet één week naar Lissabon, maar wel twee weken. Met verschillende voorprogramma's ontdekken ze het gastland, de lokale cultuur en bereiden ze zich voor op de gigantische jongerenbijeenkomst die herinneringen voor het leven nalaat. Andere jongerengroepen uit ons land sluiten aan bij het voorprogramma van IJD of zakken af naar Lissabon met een eigen programma. Zo is er voor ieder wel wat wils.

© Archief Catherine Roes

Portes ouvertes

Portes ouvertes. Zo klinkt het voorprogramma dat uitgetekend wordt door IJD Brugge en IJD Gent. Dries Geeraert (24, IJD Brugge) heeft er alvast zin in. Vooraleer de jongeren doorreizen naar de WJD in Portugal, verblijven ze een week in het benedictinessenklooster Saint-Marie de Maumont in Juignac, iets voorbij Angoulême op weg naar Bordeaux. Ze krijgen er verschillende perspectieven aangeboden.

Enerzijds leren ze het kloosterleven volgens de regel van Benedictus kennen. Ze viëren minstens een keer per dag mee met de zusters en ze beluisteren een getuigenis van een zuster. Wie weet is er ook werk voor hen in de boekbinderij of op de boerderij van het klooster. Anderzijds zullen ze ook de cultuur en de natuur van de omgeving verkennen.

Dries ontdekte tijdens de verkenning in juni de talloze mogelijkheden. "Het is een warme, gastvrije en vitale gemeenschap, van verschillende generaties, die erg blij zijn dat ze ons mogen ontvangen. Er zijn vijftig bedden beschikbaar, maar er is ook een veld dat we vol tenten mogen plaatsen. En we mogen actief deelnemen aan de liturgie, die altijd vertaald wordt."

Gastvrijheid is een belangrijk onderdeel van de benedictijnse spiritualiteit. Iedereen wordt ontvangen alsof Christus zelf ontvangen wordt. Dries gaat verder: "Voor veel jongeren is het waarschijnlijk de eerste keer dat ze in een klooster komen. We hopen dat die week niet alleen een goede voedingsbodem is om de WJD te beleven, maar ook voor de rest van hun leven." Hoe maak je de link met het thema van de WJD, Maria reisde met spoed (Lc 1, 39)? "De eerste woorden van de regel van Benedictus luiden: 'Luister, mijn kind'", besluit Dries. "Net zoals Maria luisterde naar het woord van God en Christus toeliet in haar leven, wordt dat luisteren ook waargemaakt in het leven van elke dag in het klooster in Juignac." *Lea Verstricht*

Engagement en cultuur

Het IJD-team van Antwerpen werkt het voorprogramma in Spanje uit. "Dat zal in het teken staan van diaconie en cultuur", weet Jonathan Wuyts. Zo zullen de deelnemers aan dit programma steden als Madrid en Bilbao ontdekken. "In Bilbao stappen we een stukje van de *camino* naar Santiago de Compostella, die de stad dwarst. We laten ons in Bilbao ook inspireren door de verschillende soorten kunst en expressievormen, maar ook door de schoonheid die we ontmoeten in de mensen rondom ons."

Op pelgrimstocht

De IJD-jongeren van Hasselt maken werk van het voorprogramma in Portugal. "We gaan we als pelgrims onderweg in Peneda-Gêres, het enige nationale park in Portugal", licht Laure een tip van de sluiër. "Het is een prachtig natuurgebied met mooie vergezichten, rivieren, watervallen en hier en daar een authentiek dorpje en pareltjes van kerken. Tussen de heuvels liggen bedevaartsoorden verscholen, waar we zullen stilvallen en op adem komen. Daarnaast brengen we een bezoek aan Braga, het oudste bisdom van Portugal, dat in de middeleeuwen zelfs Santiago de Compostella naar de kroon stak. Daar zijn er heel wat bijzondere bezienswaardigheden." Enthousiast vervolgt ze: "We konden tijdens onze prospectie al kennismaken met de gastvrije Portugezen die scholen, parochiezalen en jeugdhuizen openstellen om ons onderdak te bieden." Hij besluit: "We kijken ernaar uit om terug te keren met een bus vol enthousiaste jongeren!" *Jonathan Wuyts*

- Alle info en mogelijkheden om in te schrijven, voor de voorprogramma's en de WJD zelf, vind je op www.lissabon2023.be.
- In ons bisdom organiseert IJD een voorbereidende dag op de WJD voor deelnemers en geïnteresseerden op 12 maart. IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen nodigt alle Vlaamse deelnemers uit op 14 mei in Bornem.
- Voor meer info kun je terecht bij ruben.cuyvers@ijd.be en ella.deweerd@ijd.be.

Don Bosco

Om de Wereldjongerendagen te beleven volgens het charisma van Don Bosco wil de wereldwijde salesiaanse jongerenbeweging WYD DON BOSCO 23 jongeren uit verschillende salesiaanse kringen uit alle uithoeken van de wereld bijeenbrengen in Lissabon (<https://wyddonbosco23.pt>). Daar vind je ook een wekelijkse podcast die in elke aflevering terugblikt op de verschillende edities van de Wereldjongerendagen van 1986 tot vandaag. Leerlingen en

Wist je dat?

De slotviering in Rome in het Heilig Jaar 2000 trok meer dan twee miljoen mensen en werd een 'katholiek Woodstock' genoemd.

oud-leerlingen uit verschillende salesiaanse middens in Portugal staken de hoofden bijeen om een videopresentatie te maken over de deelname van de salesiaanse jongerenbeweging aan de WJD in Lissabon. Zoek in YouTube op WYD DON BOSCO 23 en reis nu al even naar Portugal.

In eigen land organiseert de Jeugddienst Don Bosco geen eigen voorprogramma. Net als bij de vorige WJD nodigt het jongeren aan om aan te sluiten bij IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen. **IVH**

Tibériade

Ook de fraterniteit van de Tibériade, een katholieke gemeenschap uit Lavaux-Sainte-Anne in het bisdom Namen, tekent present in Lissabon. Dit jaar kiest ze ervoor om naar de WJD te trekken met de Franstalige bisdommen. De 'pré-JMJ', zoals het voorprogramma over de taalgrens heet, loopt van 26 juli tot 1 augustus. Ze houden halt in Zuid-Frankrijk, waar ze aansluiten bij het festival Welcome to Paradise dat georganiseerd wordt door de gemeenschap Chemin Neuf (zie <https://welcometoparadise.fr>). Op 1 augustus reizen ze door naar Lissabon. **IVH**

Meer info op www.tiberiade.be en op www.church4you.be of via broeder Jerry, fr.jerry@tiberiade.be.

Magis

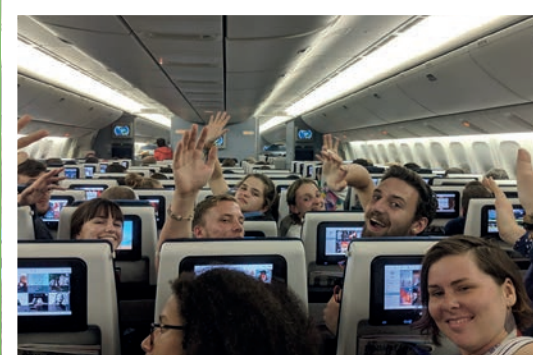
“Een intensief programma vol ontmoeting, maatschappelijke betrokkenheid, vorming en bezinning. Dat is wat de deelnemers aan Magis, het (voor)programma van de ignatiaanse familie, in Lissabon en elders in Portugal en Spanje te wachten staat”, aldus Walter Ceyskens, Magis-coördinator voor de Lage Landen (Nederland en Vlaanderen).

Wist je dat?

Rome en Madrid zijn tot op heden de enige steden die de Wereldjongerendagen al tweemaal organiseerden.

➤ *Enthousiast op weg naar de WJD in Panama in 2019.*

“Magis bracht een ommekeer in mijn leven teweeg”, getuigt Els Claessens, schoolpastor in Groot-Brittannië. Ze nam als ‘zoekende’ studente theologie in 2011 deel aan de WJD in Madrid en het daaraan voorafgaande Magis-programma. “Na drie intense dagen muziek, dans, workshops en kansen tot bezinning en gebed in Loyola – de geboorteplaats van Ignatius, stichter van de jezuïeten, voelde ik tijdens het afsluitende avondgebed in openlucht Gods immense liefde als nooit tevoren, en tegelijk een sterk verlangen om die Liefde te beantwoorden.”

Wist je dat?

Op het lijstje van zaken die je best meeneemt naar de Wereldjongerendagen staan bovenaan als top drie:

- een rugzak of reiskoffer,
- je paspoort,
- een vreugdevolle geest.

De volgende dag werd iedereen in een internationaal samengestelde groep uitgezonden naar een plek in Spanje of Portugal. “Ik mocht deelnemen aan een bijzonder sociaal experiment”, blikt Els dankbaar terug. “Met de input van een psychiater over de impact van het gevangenisleven reflecteren over straf en herstel en elke dag naar de gevangenis gaan om samen met gedetineerden een toneelstuk in elkaar te steken. Die uitdagende ervaring heeft bijgedragen tot mijn roeping: intreden bij de ‘Faithful Companions of Jesus’. Drie zusters van die congregatie begeleiden in Loyola de

workshop over ‘onderscheiden’ en een van hen nam ook deel aan het gevangenisexperiment.”

Jezuïet Walter kijkt vooruit: “Na hun sociaal experiment komen alle Magis-deelnemers tijdens de zomer opnieuw samen in Lissabon, voor een feestelijke ontmoeting waarbij onze algemeen overste zal voorgaan in een eucharistieviering. Tijdens de daaropvolgende WJD zullen ze elkaar dagelijks ontmoeten op Magis Plaza, die ook openstaat voor andere WJD-deelnemers. En de Magis-cirkel blijft de dagelijkse afsluiter: in groepjes van een achttal personen wisselen we de ervaringen van de dag uit: waar en hoe mocht ik God ontmoeten en wat neem ik mee naar morgen?” **Marc Philips**

Ben je tussen 18 en 35 jaar en heb je zin om deel te nemen aan Magis2023? Je vindt meer info op www.magis2023.org/en of via mail bij walter.ceyssens@jesuits.net.

Wist je dat?

De WJD zijn een echt wereldgebeuren: de hele zomer lang zal je in Europa groepen jonge pelgrims aantreffen op weg naar of van Lissabon. Vanuit Nieuw-Zeeland worden bijvoorbeeld pelgrimages georganiseerd door Frankrijk (Lisieux, Nevers, Taizé, Lourdes ...) richting Lissabon.

➤ De paus baant zich in zijn mobiel een weg door de massa jongeren op de WJD in Panama.

WJD WIKI

1984

De Wereldjongerendagen zijn een initiatief van de heilige Johannes Paulus II. Hij wilde jonge gelovigen van over de hele wereld samenbrengen om hen te bemoedigen. Voor de eerste editie in 1984 zakten zo'n dertigduizend jongeren af naar het Sint-Pietersplein in Rome. De paus maakte er een officieel event van in 1985. “Alle jongeren moeten zich door de Kerk begeleid voelen: daarom voelt de hele Kerk zich wereldwijd meer toegewijd aan de jeugd van vandaag, hun zorgen en verzoeken, hun openheid en hoop, om te antwoorden aan hun verlangens, door de zekerheid door te geven die Christus is, de Liefde die Christus is.”

VOOR WIE

Sindsdien groeiden de eerst tweemaaljaarlijkse en nu driejaarlijkse jongerenontmoetingen uit tot een wereldwijd festival van geloof en verbondenheid dat openstaat voor iedereen, gelovig of zoekend, tussen 16 en 35 jaar.

WAAR

Ze vinden afwisselend plaats op het Europese continent, dan weer in een ander continent.

HOEVEEL

Afhankelijk van de locatie brengen ze enkele honderdduizenden tot meer dan drie miljoen jongeren samen. Ze duren zes dagen. Heel wat landen organiseren nog een eigen voorprogramma.

HIGHLIGHTS

Hoogtepunten zijn telkens de kruisweg, de avondwake en de slotviering, waarop de paus vaak aanwezig is. Daarnaast bieden de Wereldjongerendagen een waaier aan activiteiten zoals een festival – en worden dan soms ook zo genoemd: gebedsmomenten, vieringen, geloofsgesprekken en -verdiepingen, ontmoetingen in lokale parochies en bisdommen ...

BIJ ONS

In ons land werken jeugdpastorale diensten steeds een voorbereidend programma in eigen land en een voorprogramma in een parochie van het gastland uit. **IVH**

PROEVEN IN EIGEN LAND

© Anneleen De Beulle

➤ Sandra trok met IJD op kamp naar de abdij van Orval.

Ze ging nog nooit naar de Wereldjongerendagen, en of ze dit jaar mee zal gaan, weet Sandra Elpers (25) uit Edegem nog niet. “Ik ben nog volop aan het studeren”, vertelt ze. “De grootschaligheid van het evenement, dat velen net aantrekt, overweldigt me wat. En ook het ecologische vraagstuk speelt. Ik wil absoluut geen vliegtuig nemen naar een land dat zo dichtbij is. Ik heb reeds al te vaak het vliegtuig genomen. Dat vermijd ik in de toekomst liever.” Als lid van IJD Jongerenpastoraal trekt ze geregeld mee op kamp met IJD of laadt ze de batterijen op bij jongerenavonden in Antwerpen. Wat ze er vindt? “Verbondenheid met anderen, het besef dat je niet alleen bent als jongere in je geloof, en ook vrienden om samen te vieren”, zegt ze.

Tijdens vorige Wereldjongerendagen nam Sandra deel aan voorbereidende activiteiten in Vlaanderen en soms ook in Wallonië. “Zo was ik op de nachtwake in Brussel toen het WJD-kruis door ons land trok ter voorbereiding van de WJD in Krakau in 2016, en op *La Nuit Blanche* ter voorbereiding van de WJD in Panama. Ook dit jaar zijn er opnieuw allerlei kansen om op eigen bodem te proeven van de sfeer van de WJD, zij het kleinschaliger: mensen ontmoeten van over de hele wereld, de verbondenheid met de wereldkerk, ervaren dat het geloof leeft, banden aanhalen met andere landen en culturen.” **IVH**

VAN VRAAGTEKENS NAAR OVERTUIGING

Vicaris Wim Selderslaghs proefde van verschillende Wereldjongerendagen, steeds op Europese bodem, en steeds vanuit een ander perspectief. Dat geeft hem een brede kijk op die driejaarlijkse grootschalige jongerenontmoeting. Wim was nog volop aan het studeren als seminarist toen hij voor het eerst hoorde over de WJD begin jaren 90. Bijna tien jaar later, in 2000, kwamen de WJD terug op zijn weg. In die tijd keek de dienst jeugdpastoraal van het bisdom Antwerpen wat argwanend naar dat grootschalige evenement. “We vermoedden dat het een hoog kerkelijk gehalte had, terwijl onze jeugdpastoraal bewust die focus vermeed”, duidt Wim die visie. “Guy Mennen en Gerd Vertommen, verantwoordelijken voor jeugdpastoraal in ons bisdom, Jos Daems en ikzelf, jeugdpastores, trokken toen naar Rome om te kijken wie er zoal deelneemt en om te proeven van de activiteiten, de catechesemomenten...” Ze beseften dat ze daar niet langer konden ontbreken. “We zagen vooral een blijde en ongedwongen, warme en verbindende ontmoeting met de wereldkerk en realiseerden ons dat in dat gevoel van gezamenlijkheid voor heel wat jongeren een grote kracht schuilt.”

Zo sprong de jeugddienst van het bisdom Antwerpen op de kar van de WJD. In 2005 kruisten de paden van de WJD en die van vicaris Wim elkaar opnieuw in Keulen. Als Europees proost van Fimcat, de koepel van katholieke jeugdbewegingen, zoals de Deutsche Katholische Jugend, geraakte hij betrokken bij de organisatie van het algemene programma – ook wel het ‘festival’ genoemd, alweer een ander perspectief. Toen hij deken van de Kempen was, werd Wim opnieuw verantwoordelijk voor de jongerenpastoraal in het bisdom Antwerpen. “Samen met Alvi, vandaag priester in de pastorale eenheid Veronica (Schoten, Schilde, Wijnegem, Borsbeek, Wommelgem), werkte ik een voorprogramma uit voor de WJD die in 2011 plaatsvonden in Madrid en die ik echt van binnenuit beleefde.” Ook op de laatste WJD op Europese bodem, in 2016 in het Poolse Krakau, tekende hij present, die keer achter de schermen als begeleider van de Vlaamse bisschoppen op de WJD. In Lissabon zal hij erbij zijn als voorzitter van IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen.

Voor hem is het belangrijkste ingrediënt van de WJD de wereldwijde ontmoeting met een jonge dynamische Kerk. “Dat uit zich op verschillende niveaus”, weet Wim uit ervaring. “Zulk een internationale ontmoeting, zelfs voor wie geen woord wisselt met iemand van een ander continent, met alle mogelijke vlaggen, talen, klanken, kleuren van mensen, maakt indruk en maakt duidelijk dat we een wereldkerk zijn, dat er meer is dan we kennen van onder onze kerktoren. Ik herinner me nog dat we in Krakau een overvolle tram namen naar een van de activiteiten.

© Wim Selderslaghs

De tram was te druk, te warm, te vol, maar we wilden niet nóg langer wachten. En toch werd niemand ambetant of agressief, want we hoorden bij elkaar... Dat soort verbondenheid is voor velen een eyeopener. Het trekt de blik open op de wereld. Wanneer de jongeren terugkeren in hun bisdom, in hun parochie, brengen ze die ervaring mee en willen ze die verbondenheid ook in de lokale Kerken laten klinken.” Hij vervolgt: “Heel wat jonge deelnemers ontdekken er tegelijk dat ze niet als enige jongeren uit de Vlaamse Kerk iets met geloof hebben. Ook dat geeft kracht.”

Hij besluit: “Zonder het te willen overroepen, weet ik dat voor sommigen net dié ervaring gemaakt heeft dat ze goesting gekregen hebben of hun goesting behouden hebben om zich hier of daar lokaal in onze Kerk te engageren. De kiem van hun engagement ligt op de WJD.” **IVH**

© Wim Selderslaghs

VOEDSEL VOOR JE ZIEL

“Tijdens de opleiding tot godsdienstleerkracht vertelde onze docent dat we met onze lessen godsdienst voedsel voor de ziel moesten creëren, niet enkel leer-stof maar ook leef-stof. De Wereldjongerendagen waren voedsel voor mijn ziel”, vertelt Catherine Roes. Ze is godsdienstleerkracht in het Mater Dei-Instituut in Brasschaat. Twaalf jaar geleden nam Catherine deel aan de WJD in Madrid. “Ik heb genoten van het voorprogramma en de ontmoeting met andere jongeren die met geloof bezig zijn. Het deed deugd mensen te mogen ontmoeten die dezelfde passie delen. Voor het eten werd er al zingend gebeden. Dat lied zing ik soms nog, in mezelf, voor de maaltijd”, blikt ze terug. “De schoonheid van de natuur in de Pyreneeën, het samen vieren met duizenden mensen in de Sagrada Familia in Barcelona, de connectie met God en zijn schepping . . . Het samen eucharistie vieren op een vreugdevolle manier met samenzang bezorgde me kippenvel. Dat is mijn aller-mooiste herinnering.”

Ook de catechese, verzorgd door de Vlaamse bisschoppen liet een diepe indruk na. “Vijfhonderd Vlaamse jongeren luisterden samen naar een uiteenzetting van bisschop Bonny, die getuigde dat gelovig zijn betekent dat je geworteld bent in Christus. Je hoeft niet bang te zijn om te getuigen. Gelovigen hebben een sterke stam en diepe wortels. Om dieper te wortelen is ook een zekere worsteling nodig. Die worsteling ervaar ik af en toe ook.”

Wist je dat?

Op de Wereldjongerendagen in Manilla (Filipijnen) in 1995 namen vijf miljoen mensen deel aan de afsluitende viering. Voor de paus zelf was er geen doorkomen aan. Er werd een helikopter ingeschakeld om hem tot op het podium te brengen.

In Madrid was Petrus de centrale figuur van de WJD, dit jaar is het Maria. Catherine: “Alle goede dingen in mijn leven verwijzen naar Maria. Ik heb zin in deze WJD en wil mijn collega’s godsdienstleerkrachten oproepen om me te vergezellen. Vooral omdat je daar, tussen anderhalf miljoen jongeren, echt het gevoel krijgt, niet alleen te staan met je geloof.” **Jan Caljon**

DE EERSTE KEER

Maren Geenen uit Olmen (16) neemt dit jaar voor het eerst deel aan de Wereldjongerendagen. “Ik besloot daartoe omdat het me een hele mooie ervaring lijkt om met andere gelovige jongeren van over heel de wereld samen te komen”, legt ze uit. Enthousiast blikt ze vooruit: “Ik hoop even het leven te mogen ervaren op de manier waarop anderen het beleven. Iedereen heeft andere leefgewoontes en andere verhalen die interessant zijn. Ik hoop ook dat ze me leren hoe ik een beter mens kan zijn en hoe ik andere mensen kan helpen in de kleinere dingen.” Maren wil ook graag haar geloof verdiepen tijdens de WJD. “Ik ben er zeker van dat ik ontzettend beklijvende momenten zal meemaken. Ik besef dat niet iedereen de kans krijgt op om die manier het geloof te delen met andere jongeren van over de hele wereld. Ik ben dan ook extra dankbaar voor alles wat op mijn pad zal komen. Ik omarm elke nieuwe dag als een cadeau.” **JW**

VEELBELOVEND

Elina Bouwens uit Wechelderzande (24) trekt mee naar Lissabon als begeleider van jongeren. “Als achttienjarige vergezelde ik een goede vriendin naar de Wereldjongerendagen in een IJD-groep. Nu ga ik zelf mee als begeleider bij IJD.”

Ze hoopt in Portugal concreet aan de slag te kunnen met een luik van het voorprogramma. “Vanuit IJD bieden we drie voorprogramma’s aan (zie blz. 7). Ik weet nog niet waar ik als begeleider zal worden ingeschakeld”, vertelt ze. “Met het IJD-team van Antwerpen staan we in voor de organisatie van het voorprogramma in Spanje. We zijn erin geslaagd om een veelbelovend programma op te stellen.” Wat ze van de WJD verwacht? “Ik denk dat iedereen ernaar uitkijkt om de paus (nog eens) te zien. Ik koester verder bewust weinig verwachtingen, om mezelf op die manier open te stellen voor nieuwe ervaringen die mijn pad kruisen.” **JW**

TABOEDOORBREKEND

➤ *De WJD inspireren Erwin Desmet en zijn collega’s van de werkgroep schoolpastoraal om werk te maken van schoolvieringen die jongeren aanspreken.*

“Ondertussen al zeventien jaar geleden . . . de WJD in Keulen. Met honderden, duizenden, ja honderdduizenden jongeren uit de hele wereld daar mogen samenkomen, was voor mij een taboedoorbrekende ervaring die nog steeds kleur geeft aan mijn leven”, blikt Erwin Desmet dankbaar terug op wat hij in de zomer van 2005 mocht beleven. Hij is inmiddels 58 lentes jong en leerkracht LO en medische wetenschappen en pastoraal voorzitter aan het Onze-Lieve-Vrouwcollegeplus in Antwerpen. “Het gemeenschapsgevoel dat ik meekreeg van de ‘verplichte’ wekelijkse zondagsviering met mijn ouders tussen mijn zesde en zestiende levensjaar, werd overspoeld door een unieke gemeenschapservaring die een verdieping van mijn persoonlijke geloof mogelijk maakte. Het taboe om te spreken over geloof maakte plaats voor een bevrijdend en verruimend gesprek over gelovig in het leven staan.” Hij vervolgt: “Die ervaring – samen met warme herinneringen aan de jaarlijkse Herfstontmoetingen van Scouts en Gidsen Vlaanderen – voedt en inspireert me om tweemaal per jaar werk te maken van schoolvieringen die jongeren aanspreken. Samen met de collega’s van onze werkgroep schoolpastoraal tracht ik daarbij een gezond evenwicht te zoeken tussen enerzijds traditie en symboliek en anderzijds levendige en jeugdige inbreng. Daarbij is een cruciale rol weggelegd voor de evocatie waarmee elke viering start en die vooraf werd voorbereid. Zo trachten we taboedoorbrekende verwondering te wekken van waaruit zowel jongeren als ouderen kunnen groeien in geloof en liturgische beleving.” **MP**

› *Kunnen Bijbelse verhalen als spiegel fungeren voor gezinnen vandaag die geconfronteerd worden met moeilijke situaties?*

*Schrijven over kinderen en jongeren in de Bijbel is niet zo eenvoudig, **daar kinderen en jongeren eigenlijk van geen tel waren in de Bijbelse wereld**, en bij uitbreiding tot aan de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw. Het Kinderrechtencommissariaat werd bijvoorbeeld pas opgericht in 1997 en de Vlaamse Jeugdraad dateert uit het jaar 2002. Al die tijd hadden enkel volwassenen – en dan nog veelal enkel het mannelijke deel van de bevolking – recht van spreken in de samenleving. Toch doen we in deze reeks een poging.*

Anton De Preter, stafmedewerker Liturgie en Catechese

Eerst dienen we even stil te staan bij de term 'jongere'. Erg lang bestond er niet zoiets als 'een jongere': men was een kind of een (jong-)volwassene, maar niet iets tussenin. Dat het als iets opzienbarends beschouwd werd, toen Jezus een kind in het midden van de groep leerlingen plaatste en hun voorhield te worden als dat kind (Mt 18, 1-6), toont aan dat jonge kinderen echt aan de zijlijn van de samenleving stonden.

Die vaststelling betekent niet dat kinderen of jonge mensen geheel afwezig zijn in de Schrift. Je moet er wel actief naar op zoek gaan. Bovendien spelen die jonge mensen doorgaans geen hoofdrol in het verhaal. Ook hier bevestigen de uitzonderingen de regel. Denk bijvoorbeeld aan het verhaal van de jeugdige Isaak (Gn 22), de jonge koning David (1 S 16), de barmhartige vader met zijn twee zonen (Lc 15, 11-32) of de rijke jongeling (Mt 19, 16-22).

Geen sinecure

Over harmonieuze gezinssituaties bij de aartsvaders Abraham, Isaak en Jakob in het boek *Genesis* kunnen we moeilijk spreken. Je zou zelfs kunnen stellen dat je beter geen voorbeeld kan nemen aan hun familieleven. Zwangerschap, bevalling

en opvoeding blijken immers voor menig personage in het boek *Genesis* alles-behalve een sinecure (van het Latijnse *sine cura*: zonder zorg en/of bekommernis) te zijn. Dat is opmerkelijk, daar het Griekse woord ἡ γένεσις uitdrukking geeft aan het gebeuren van oorsprong, ontstaan en geboorte. Er blijkt, met andere woorden, een vorm van tegenstelling te bestaan tussen Gods succesvolle scheppingsactiviteit voor alle tijd en ruimte, en het familieleven van de eerste bewoners van Gods schepping. Kunnen al deze familiale verwickelingen misschien teruggevoerd worden op Gods woedende terechtwijzing tot Eva in de tuin van Eden: "Ik zal de lasten van jouw zwangerschap zeer zwaar maken: met pijn zul je kinderen baren" (Gn 3, 16), of is er toch meer aan de hand? En welke boodschap valt er hieruit te destilleren voor (jonge) gezinnen vandaag?

Een groot nageslacht

Na de zondvloed (Gn 6-9) en de debacle in Babel (Gn 11, 1-9) komen we een zekere Abram op het spoor, de zoon van Terach en gehuwd met Sarai, over wie geschreven staat dat ze "onvruchtbaar was en geen kinderen had" (Gn 11, 30). In tegenstelling tot wat men dikwijls vertelt, met name dat

Abram op vraag van God uit Ur naar Kanaän is getrokken, nam zijn vader Terach reeds het initiatief om uit Ur weg te trekken in de richting van Kanaän; alleen heeft de karavaan onderweg voor lange tijd halt gehouden in Haran (Gn 11, 31).

Abram en Sarai zijn inderdaad nomaden: op verzoek van God trekken zij en hun gevolg weg uit Haran, komen ze aan in Kanaän, vertrekken ze er weer omwille van hongersnood naar Egypte en keren ze terug naar Kanaän met vervolgens nog de nodige omzwervingen in Kanaän zelf. Ofschoon Sarai beschreven wordt als een onvruchtbare vrouw, doet God meermaals de belofte aan Abram dat hij over een nageslacht zal beschikken "zo talrijk als het zand op de aarde" (Gn 13, 16) of "zo talrijk als de sterren aan de hemel" (Gn 15, 5).

Toch lijkt er van Gods belofte weinig in huis te komen. Daarom stelt Sarai aan haar man voor dat hij de lakens deelt met haar slavin, Hagar. Zo geschiedt en Hagar schenkt aan Abram een zoon, Ismaël. Vervolgens doet God opnieuw de belofte aan Abram dat hij "de vader wordt van een menigte volken" (Gn 17, 5) – daarom draagt hij voortaan de naam Abraham – en stelt Hij dat Sara of 'stammoeder van een groot volk' – en dus

© Benjamin Badtgenoots

› *De gastvrijheid van Abraham.*

niet langer Sarai – ondanks haar hoge leeftijd een kind ter wereld zal brengen. Tijdens zijn beroemde bezoek bij Abraham bij de eik van Mamre bevestigt God dat Sara een kind zal dragen (Gn 18). Een jaar later schenkt ze, voorwaar, het leven aan Isaak (Gn 21, 1-7).

Het verhaal van Abraham en Sara vertelt veel over God, over diens belofte en optreden in de geschiedenis en over de identiteit van het nageslacht waarvan wij vandaag nog steeds nakomelingen genoemd worden. Tegelijk vertelt het ook iets over de onzekerheid van een rondtrekkend bestaan. Denk aan moeilijke levensomstandigheden, hongersnood, ziekte en geweld. Die factoren hebben een invloed op vruchtbaarheid en bedreigen daarenboven ook het leven van (kleine) kinderen.

Troostvolle boodschap

Wanneer Abraham en Sara op een gegeven ogenblik rust hebben gevonden bij de eik van Mamre, vertonen ze zich niet alleen ontvankelijk voor het bezoek van de Heer, maar ook voor nieuw leven in hun leven. Gods belofte van een nageslacht hoeft misschien niet enkel theologisch gelezen te worden, namelijk doelend op het volk Gods onderweg naar het rijk Gods, ze kan ook beschouwd worden als een troostvolle boodschap voor families die in hectische omstandigheden verlangend uitzien naar een kind. Hoeveel mensen zouden er zich wel niet in de loop der tijd al dan niet in wanhoop tot God gericht hebben aangaande (het uitblijven van) een zwangerschap, geboorte of de gezondheid van hun kinderen? Zou Gods belofte aan

Abraham dan als een troost of een hoopvolle boodschap ervaren kunnen worden?

Broederruzies en broedervrede

Abrahams zoon, Isaak, huwt Rebekka die hem een tweeling – twee zonen – schenkt: Esau en Jakob. Over hen staat er opgetekend: “Isaak had een voorkeur voor Esau, want hij at graag wildgebraad” (en Esau is een kundig jager), “maar Rebekka hield meer van Jakob” (Gn 25, 28). Wanneer Isaak oud is en zijn einde voelt naderen, wil hij graag zijn erfenis nalaten aan Esau. Rebekka is het hier echter niet mee eens en overtuigt Jakob ervan zich op slinkse wijze voor te doen als Esau opdat hij zo Isaaks zegen en dus ook zijn erfenis zou krijgen. Het mag geen verrassing heten dat Esau hier niet mee kan lachen en zich voorneemt om zijn broer uit de weg te ruimen. Jakob vlucht echter weg. Vele jaren later verzoenen ze zich met elkaar en er staat geschreven dat “zij samen hun vader begroeven” (Gn 35, 29).

Ook Jakobs zoon, Jozef, lijkt het niet echt getroffen te hebben met zijn bloedverwanten. Het plot van dat verhaal (Gn 37-50) is redelijk goed bekend. De broers van Jozef zijn afgunstig wegens de voorliefde van hun vader voor Jozef en verkopen Jozef als slaaf aan Egyptenaren. In Egypte slaagt Jozef erin een carrière uit te bouwen aan het hof van de farao door het succesvol interpreteren van diens dromen. Door hongersnoden in Kanaän komen Jozefs broers naar Egypte op zoek naar voedsel en Jozef maakt uiteindelijk zijn identiteit aan hen bekend. Jakob, voorheen verteerd door verdriet omwille van het

› *Kinderen en familie blijken in het boek Genesis niet per se het recept voor een gelukkig en zorgeloos leven.*

gemis van zijn lievelingszoon, veert terug helemaal op wanneer hij verneemt dat Jozef leeft, en vestigt zich ook in Egypte, dicht bij Jozef. Op het einde van zijn leven zegent Jakob zijn twaalf zonen en schenkt hun het beloofde land.

Na Jakobs dood vrezten Jozefs broers wraak of boete voor hun oude misdaad jegens hem. Wanneer ze zich voor Jozefs voeten werpen en hem smeken om vergeving, spreekt hij tot hen: “Wees niet bang: bekleed ik soms de plaats van God? Jullie hebben kwaad tegen mij beraamd, maar God heeft het ten goede gekeerd, om te bereiken wat nu is gebeurd: het behoud van een talrijk volk” (Gn 50, 19-20).

Geen supermensen

Kinderen en familie blijken in het boek *Genesis* niet per se het recept voor een gelukkig en zorgeloos leven, integendeel. Het is nochtans bijzonder dat het eerste boek van de Bijbel families portretteert met hun kwetsbaarheden en kleinheden. Ze blijken geenszins supermensen, maar delen in onze kleinmenselijk-zijn, onze beperktheden en emoties. En ondanks geschillen en misdaden overwinnen steeds de verzoening, de vergeving en de liefde. Ook Gods zegen laat hen niet in de steek, want Hij doet zijn belofte van een talrijk nageslacht gestand. Zowel de ontvankelijkheid van Abraham als de verzoenende vergeving in de families van Isaak en Jakob blijken een vruchtbare toekomst in te houden. Kunnen die verhalen als spiegel fungeren voor gezinnen vandaag die geconfronteerd worden met moeilijke situaties?

EEN ZIEL VOOR EUROPA

DPR DENKT NA OVER RELEVANTIE VAN DE KERK

Zijn we als Kerk vandaag nog maatschappelijk relevant? Wat hebben we onze wereld te bieden als Kerk? Of nog: Als God verdwijnt in onze samenleving of in de marge belandt, dreigt onze westerse cultuur dan in te boeten aan menselijkheid? Het zijn enkele van de vragen die Emmanuel Van Lierde, voormalig hoofdredacteur van 'Tertio' en nu projectmedewerker bij de zorgkoepel Curando, meegaf aan de Diocesane Pastorale Raad van ons bisdom, bijeen op 22 oktober. Op 18 maart steekt de DPR opnieuw de hoofden bijeen.

Ilse Van Halst

Nee en ja, meent Emmanuel. "Geloof kan aanzetten tot humaniteit, maar de wereld heeft het christendom niet nodig om human te zijn. Christenen zijn geen betere mensen dan anders- of niet-gelovigen. Trouwens, typisch christelijke waarden bestaan niet. Iedereen kan die waarden aanhangen, ook niet-christenen. En tegelijk kun je die waarden nastreven vanuit een specifieke christelijke motivatie."

Toch heeft het Westen vandaag meer dan ooit nood aan een verbindend verhaal om engagement te voeden en het sociale weefsel te versterken, meent de spreker. Want de welvaart mag dan toenemen in onze samenleving, het welzijn niet. "Mensen missen zin en betekenis in het leven. Europa oogt als een vermoeid continent, niet meer vitaal en levenskrachtig." Dat brengt hem bij de vraag: "Kunnen we als gelovigen Europa terug een ziel geven of wijzen op de bronnen van zingeving? Wat doen we op dat vlak?"

Voor hemzelf ligt de toekomst van het christelijke geloof niet in de massakerk, maar in geestelijke begeleiding van kleine groepen, in het samen op weg gaan zoals de Emmaüs-gangers. "Altijd weer blijkt de voedingsbron van iemands geloof de ontmoeting te zijn met andere, overtuigde christenen", stelt hij vast. Van bekende grote figuren, over abdijen en bedevaartsoorden tot grootouders. Ook de band met Rome en de wereldkerk is voor hem

essentieel om nieuwe zuurstof op te doen, want daar komt de hele wereld samen. "Mensen van elders wekken een nieuw elan. Zulke ontmoetingen zijn momenten van geloofsverdieping. Zonder bestaat het gevaar dat onze parochies kleine clubjes worden waarin buitenstaanders niet echt welkom zijn. Je thuisplek hebben is gezond, afzondering is dat niet."

Tot slot geeft hij enkele aanbevelingen mee: "Laten we werk maken van de onderlinge fraterniteit en van de interne oecumene. Hoe kan onze boodschap geloofwaardig zijn, als we in eigen rangen niet naar elkaar omzien? Dat impliceert meteen dat we gastvrij zijn. Presentie is een derde piste. Om het met paus Franciscus te zeggen: de Kerk moet naar buiten, op zoek naar de 'armen', ook de armen van geest die met zoveel vragen zitten. Tot slot mogen we als gelovigen niet afwezig zijn op het terrein van sociale rechtvaardigheid, vrede en zorg voor de schepping."

De DPR brainstormde over al die bedenkingen in kleine groepen. Gastvrijheid, open kerken, een luisterend oor, een troostplek ... Geregeld klonk de wens om een gastvrije gemeenschap te zijn, waar iedereen welkom is. "We hebben goud in handen. Daar moeten we iets mee doen", verwoordde iemand het. Het belang van kunst en cultuur werd aangehaald, een taal die niet definieert, maar suggereert, die naar het mysterie tast, en die mensen verstaan.

De oproep om in de wereld te treden, om de Blijde Boodschap om te zetten in daden, kreeg ook heel wat bijval. Dat alles is maar mogelijk als we blijven zaaien, in het onderwijs, in de catechese, in geloofsoepvoeding thuis ...

Wil je thuis, in je parochie of pastorale eenheid hierover van gedachten wisselen? Enkele vragen zetten je op weg:

Wat maakt geloven voor jou de moeite waard?

Waar kom jij authentieke geloofsgetuigen tegen? Aan wiens verhaal laaf jij je?

Identiteit is een hot item. We zijn in de war en zoekend naar wie we zijn. Kan het christendom daarbij helpen en een ziel aanreiken aan onze tijdgenoten?

Welke boodschap achten wij vandaag hoogst relevant om aan de wereld te verkondigen?

Merk je dat God langs de achterdeur onze samenleving opnieuw binnenkomt? Ervaar je dat als kans en verrijking of als gevaar en last?

Hoe vermijden we gesloten clubjes en bouwen we aan een gastvrije gemeenschap waar iedereen welkom is? Hoe maak je verbinding met outsiders? Met wie niet tot je parochie behoort?

Hoe bereiken we wie niet naar de kerk komt?

ZORGZAME BUURTEN

KERK MOET MEE EXPERIMENTEREN

© Monnikenheide-Spectrum

➤ *Bewoners van zorginstelling Monnikenheide-Spectrum in Zoersel gidsen klassen van scholen uit de buurt door het naastgelegen Doezelbos.*

*“Gelukkig de mens die zijn naaste in diens broosheid draagt, zoals hij door hem gedragen wil worden, als hij in een soortgelijke situatie verkeert.” Die bede van Sint-Franciscus klonk op 4 oktober 2022 in het bezinningsmoment op de vicariale conferentie van het vicariaat Kempen. Het thema van die conferentie luidde: ‘Zorgzame buurten; welke bijdrage hebben wij als Kerk?’ De aandacht voor zorgzame buurten is groot. De overheid maakt er ruime budgetten voor vrij en tal van initiatieven en proefprojecten worden her en der opgestart. **Maar wat houdt een zorgzame buurt in feite in?***

Steven De Schampelaere

Birthe Sels van de werkgroep Vonk3 schetste op de conferentie hoe een zorgzame buurt gezien moet worden: “Het Vlaamse beleidskader stelt centraal dat een zorgzame buurt een buurt is waar jong en oud samenleven, waar mensen zich goed en geborgen voelen, waar levenskwaliteit centraal staat, waar bewoners elkaar kennen en helpen. Het is een brede omschrijving die samenwerking tussen vele spelers noodzakelijk maakt.”

Een uitnodiging

“Voor de lokale kerkgemeenschappen”, stelde ze, “houdt dat een rechtstreekse uitnodiging in. Parochies en pastorale eenheden moeten zich de vraag stellen in welke mate hun visie hierop ingesteld is en of ze voldoende verbinding kunnen maken met de andere spelers zoals de gemeente, de eerstelijnszorgzone, de lokale zorginstellingen enzovoort.” Wat dat dan concreet kan betekenen? “De kerkgemeenschap kan bijdragen bij de detectie van noden, als een antenne”, verduidelijkte ze. “Ze kan er ook over waken dat niemand door de mazen van het net glipt, bijvoorbeeld door waar nodig de weg te wijzen naar adequate hulp of ondersteuning. Bovenal kan ze, vanuit haar christelijke opdracht, solidair zijn en helpen in het kleine.”

De tweede spreker op de conferentie, Dominique Verté, professor sociale gerontologie aan de VUB, vulde aan: “Het streven naar meer efficiëntie in onze samenleving heeft het broze weefsel van de sociale netwerken vernietigd.” Verschillende studies die hij uitvoerde, bevestigen dat inzicht. Gevoelens van eenzaamheid, hulpeloosheid en kwetsbaarheid nemen toe, en ondanks de financiële ondersteuning vanuit de overheid, blijven mensen op elkaar aangewezen. “Tachtig procent van de zorg in Vlaanderen wordt door mantelzorgers verstrekt, en vijftig procent van de mantelzorg komt van burens”, stelde hij. Hij ziet een verbindende rol weggelegd voor de kerkgemeenschap: “Waar de vroegere netwerken verdwenen zijn, moet de lokale kerkgemeenschap dringend mee experimenteren in de zoektocht naar nieuwe netwerken en samenwerkingsverbanden. Wachten op de overheid is als wachten op Godot.” Hij haalde daarbij de rouwzorg aan als voorbeeld: “Hoe volgen we rouwenden op na de uitvaart, op korte, maar ook op langere termijn?”

Groeiende netwerken

Een zorgzame buurt werkt in twee richtingen. Daarover getuigde Johan Vermeeren, algemeen directeur bij Monnikenheide-Spectrum

in Zoersel. De zorginstelling Monnikenheide kan rekenen op tal van lokale vrijwilligers, maar ook de bewoners zelf ondersteunen de buurt. “Een aantal bewoners van Monnikenheide staan paraat om scholen uit de buurt door het naastgelegen Doezelbos te gidsen”, licht Johan een van de projecten toe. “Ze worden daartoe opgeleid door Kristien, een geëngageerde opvoedster, die ook de lokale afdelingen van Natuurpunt inspireert. De gidsen overstijgen bij zo’n natuurwandeling hun beperkingen, en de bezoekers geraken meer betrokken op de werking van onze huizen.” En het gaat verder dan dat. “Kleuters die met hun klas zo’n wandeling hebben gemaakt, komen graag terug met hun (groot-)ouders waarbij ze hen zelf gidsen. Wanneer dat groepje dan een van onze bewoners-gidsen tegenkomt, ontstaat al snel een fijne, laagdrempelige ontmoeting die soms eindigt in een nieuwe activiteit. En ja, op zijn beurt kan dat weer leiden tot nieuwe vrijwilligersengagements.”

Onze bisschop sloot de conferentie af met de oproep om het potentieel uit onze gemeenschappen, scholen, catechesegroepen ... dringend naar buiten te halen, om zo mee aanwezig te zijn daar waar het moeilijker wordt, in een zorgzame gemeenschap, een zorgzame parochie en een zorgzame buurt.

DAT VERDIENT EEN PLUIM

KSA BERGHEMERBURCHT MAG BLIJVEN

*In de zomer van 2021 oogde de toekomst van KSA Berghemerburcht bijzonder onzeker. Na ruim twintig jaar zou de jeugdbeweging haar lokalen dienen te verlaten. Ruim een jaar later is de hemel opgeklaard. In de loop van 2023 wordt een erfpacht ondertekend waardoor **de enige KSA-groep met een uitvalbasis binnen de Ring van Antwerpen gedurende de volgende veertig jaar haar werking kan voortzetten op haar vertrouwde locatie.***

Marc Philips

De positieve wending in het turbulente verhaal van KSA Berghemerburcht van de laatste maanden werd mede mogelijk dankzij een coachingstraject. Alle betrokkenen ontvingen nadien uit de handen van procesbegeleiders van de stedelijke jeugddienst een gekleurde pluim als symbolisch aandenken.

Eind augustus 2021 startte de jeugddienst van het district Berchem en die van Stad Antwerpen op vraag van de Private Stichting Vicariaat Antwerpen een bemiddelingstraject waarop de verschillende gebruikers van de site Willem Van Laarstraat 25 – KSA, de Nieuwe Vrede en bewoners van de appartementen – en medewerkers van de parochie Sint-Willibrordus, de pastorale eenheid Heilige Damiaan, de Private Stichting en het Vicariaat Antwerpen werden uitgenodigd.

Dat overleg was een concreet antwoord op een brief die bisschop Bonny eind juli 2021 had ontvangen van de leiding en het oudercomité van KSA met de vraag om de lokalen te mogen blijven gebruiken. “Als leiding voelen we ons verantwoordelijk de zalige tijd die we als lid hebben gehad voor de volgende generatie te waarborgen. We kijken daarom positief naar de toekomst en zijn ervan overtuigd dat er steeds een oplossing bereikt kan worden”, schreven leidsters Chiara Schoofs en Louka Janssen en oudercomité-vertegenwoordigers Bob Van Eeckhaut en Helmer Rooze.

Van augustus 2021 tot en met februari 2022 werd er tijdens het overleg telkens teruggeblikt op de voorbije maand(en) en vooruitgekeken naar de toekomst. Knelpunten werden aangepakt en sluitende afspraken werden gemaakt. Zo werd er gewerkt aan een meer leefbaar klimaat op de site. Soms vielen er harde woorden, maar er groeide ook nieuw vertrouwen. Dat was ook nodig na de verschillende kleinere en grotere geschillen tussen de gebruikers van de site waarbij een veiligheidsincident in juli 2021 – gelukkig zonder nefaste gevolgen – bij terugkeer van een KSA-kamp de spreekwoordelijke druppel werd. Daarop werd besloten het verblijf van KSA in de Willem Van Laarstraat te beëindigen.

Gelijktijdig met het constructieve overleg werkte de Private Stichting, die als juridische eigenaar de belangen van de parochie Sint-Willibrordus behartigt, in alle discretie aan een beheerdersoplossing voor de gehele site. Het district Berchem, Stad Antwerpen, vastgoedpoot AG VESPA en Het Pandschap (dat leegstaande panden renoveert en omvormt tot sociale huurwoningen) profileerden zich hierbij als partners voor (minstens) de eerstvolgende veertig jaar.

Zodra er een minstens tijdelijke oplossing is voor de huidige huurders zal Het Pandschap starten met de renovatie van de op de site gelegen appartementen om ze vervolgens via sociale verhuur opnieuw op de markt te

brenge. Op die manier neemt Het Pandschap de zorgen omtrent een duurzaam beheer over van de parochie.

Vastgoedpoot VESPA verwerft het zakelijke recht over de gebouwen waarin KSA Berghemerburcht momenteel gehuisvest is, met de in de erfpacht opgenomen belofte het pand ter beschikking te houden van jongeren. Bevrijdend nieuws voor de honderdvijftig leden, veertig leidsters en leiders, ouders, oud-leiding, buurtbewoners en tal van andere sympathisanten van de lokale KSA-afdeling.

“Onze leden en leiding wonen hoofdzakelijk in Oud-Berchem. We maken deel uit van een buurtnetwerk met de Nieuwe Vrede, de parochie, de winkeliers en buurtbewoners. We willen dicht bij huis – ja ‘thuis’ – actief zijn. We zijn dan ook enorm dankbaar voor het afgelegde traject en de nieuwe kansen die ons geboden worden”, reageert leider Cas Veraert.

“De aangereikte oplossingen klinken hopelijk ook als muziek in de oren van de actieve medewerkers van de parochie en de financieel en materieel beheerder van de pastorale eenheid”, besluit Chris Stoffelen van de Private Stichting. “Voor minstens veertig jaar is de toekomst van de gehele site ‘Willem van Laarstraat 25’ verzekerd. En dat verdient een dikke pluim voor al wie dat mogelijk hebben gemaakt.”

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Sofi Van Ussel uit Zoersel is de nieuwe directeur van IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen.

© Frank Bahnmüller

Sofi Van Ussel (40) is al enkele maanden aan de slag als directeur van IJD Jongerenpastoraal Vlaanderen en net terug van een bezoek aan Lissabon waar de Wereldjongerendagen plaatsvinden, als ik bij haar aanklop. Ze heeft er nog geen moment spijt van en is dolenthousiast, ondanks de toch wel grote verantwoordelijkheid. Jongerenpastoraal is voor Sofi geen onbekend terrein. Ze geeft al lange tijd vormselcatechese in haar parochie Sint-Elisabeth in Zoersel, die valt onder de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria.

Ze kreeg er als jongere zelf de kans om te groeien en om nieuwe ideeën uit te werken. Ze leerde er hoe belangrijk het is om goed te leren spreken over geloof. "Geloof wordt steeds vaker teruggedrongen naar de private sfeer, terwijl heel wat mensen juist nood hebben aan een goed gesprek over geloof. Daarom willen we met onze catechesegroep de verbinding maken tussen geloof en maatschappij. We buigen ons over thema's uit het leven van elke dag. En het is best oké om samen te zoeken. Bovenal willen we kansen tot ontmoeting creëren om met elkaar in dialoog te gaan over zingeving."

In haar arbeidsverleden werkte Sofi als kinesitherapeut al eerder met jongeren. Ze ondervond hoe moeilijk het kan zijn om goede zorg te verlenen wanneer er te weinig samenwerking is tussen zorginstanties. "Verbinding is uitermate belangrijk, en dat wil ik in mijn functie bij IJD echt ter harte nemen", leerde ze.

Vervolgens zette ze de stap naar Unizo, waar ze vooral verbinding creëerde tussen verschillende zelfstandige ondernemers en werk maakte van een goed werk-

ondernemersklimaat. Als jonge vrouw deed ze zo al heel wat ervaring op. "Ik kom uit een heel geëngageerd en ondernemend gezin", aldus Sofi, "waarin ik alle ruimte kreeg om me te ontplooien en om te groeien. En dat wil ik voor elke jongere."

"Als directeur van IJD kan ik mijn talenten en ervaring inzetten voor de Kerk", blikt ze vooruit. "Ik verlang dat de Kerk een baken van hoop kan zijn voor mensen die naar zingeving zoeken. Een Kerk waar iedereen welkom is, waar jongeren aan mee kunnen bouwen. Zij zijn immers de toekomst."

"Ik verlang dat de Kerk een baken van hoop kan zijn voor mensen die naar zingeving zoeken. Een Kerk waar iedereen welkom is, waar jongeren aan mee kunnen bouwen. Zij zijn immers de toekomst."

Sofi is ervan overtuigd dat het een veelbelovende toekomst is. "Ik sta verwonderd over de diversiteit die ik tegenkom. Zoveel verschillen op vlak van geloofsbeleving, achtergrond, cultuur. Zulke diversiteit is mooi, maar niet altijd gemakkelijk: het daagt uit om iedere keer opnieuw met open blik naar mens en wereld te kijken. Zijn we daartoe immers niet geroepen vanuit het Evangelie? Jezus deed het ons voor, keer

op keer. En zo hoop ik dat IJD een veilige thuishaven kan zijn voor iedereen die gelooft, zoekt naar geloof en identiteit."

De Wereldjongerendagen die dit jaar plaatsvinden in Lissabon zijn een uitgelezen kans om gelovige jongeren van over de hele wereld samen te brengen. "We hopen dat heel wat enthousiaste Vlamingen deelnemen, en naderhand hun enthousiasme durven om te zetten in engagement. Engagement voor klimaat, duurzaamheid, vluchtelingen, eenzame ouderen, of wat dan ook. Dat het WJD-verhaal bij thuiskomst verder uitdijt", droomt ze. "Binnen IJD zullen we zeker bekijken hoe we dat enthousiasme engagement kunnen stimuleren. Er is heel wat narigheid in de wereld. De wereld heeft deze jonge hoop nodig."

Ze sluit de ogen niet voor de realiteit dat heel wat jongeren de weg naar de kerk niet meer vinden. "Parochies laten geregeld klinken dat ze nood hebben aan jonge mensen. Jonge vrijwilligers die het werk van ouderen overnemen. Ja, ze zouden heel welkom zijn! Maar waar vinden we ze nog?", vraagt ze luidop. "Zijn jongeren echt welkom in de Kerk? Die vraag moeten we durven te stellen. Jongeren zijn een venster op de wereld en houden ons een spiegel voor. Ze dagen ons uit om onze vanzelfsprekendheden in vraag te stellen. Laat ze maar schudden aan die boom vol vanzelfsprekendheden en aangenomen waarheden. En stevig schudden! Het is waar dat verandering moeilijk is, en ook eng, maar soms is het de enige weg om vooruit te komen. Laten we met verwondering nieuwe wegen bewandelen."

Saskia van den Kieboom

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 22 november 2022 onttrok de bisschop de kerk van **Sint-Anna** (Goedendagstraat 48 in 2140 Borgerhout) en het bijhorende altaar, per 22 november 2022 aan de eredienst en bracht het terug tot een profaan en niet-onwaardig gebruik.

OVERLIJDEN

Godelieve *Lieve* **Cooreman** (80) overleed in Grembergen op 23 september 2022. Ze was onder meer missionaris in Haïti en directeur van Missio in het bisdom Antwerpen (1989-2002).

Jan **Mertens**, priester van ons bisdom, overleed in Geel op 12 november 2022. Hij werd 84. Hij was onder meer onderpastoor in Geel, proost van de sociale werken in Turnhout, deken in het voormalige dekenaat Geel (1994-2004) en pastoraal rusthuismedewerker in Geel, wzc Zusterhof.

EIGEN DIENSTEN

Timothy **Beynaerts** werd per 1 november 2022 aangeworven als directeur voor het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen en als coördinator voor Amandus Internationaal, ressorterend onder het vicariaat Diocesane Diensten.

Saskia **van den Kieboom**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 1 november 2022 benoemd tot stafmedewerkster voor de gezinsspastoraal en tot aanspreekpunt Homoseksualiteit en Geloof in het bisdom Antwerpen,

ressortend onder het vicariaat Diocesane Diensten, voor een periode van zes jaar.

ZENDINGEN

Jasper **Hermans** werd per 8 september 2022 gezonden als pastoraal werker en herbenoemd tot jongerenpastor in de pastorale eenheid Heilige Augustinus en tot jongerenpastor en parochieassistent in de pastorale eenheid Zacheüs. Daarnaast werd hij benoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Zacheüs.

Michèle **Vandenput** werd per 1 september 2022 gezonden als pastoraal werkster en benoemd tot parochieassistent en teamlid in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena.

BENOEMINGEN

Michel **Baert**, norbertijn van Averbode, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot lid van de priesterequipe in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius en benoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese.

Maria *Ria* **Boden**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster in Brasschaat, AZ Klina, in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Jozef **Bouwens** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Zacheüs.

Sofie **Broeckx**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Clara van Assisi en dat tot 31 augustus 2026.

Margot **Buyschaert** werd per 1 oktober 2022 herbenoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Rivierenland, campus Rumst, in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus.

Myriam **de Boer**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 april 2022 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het Universitair Ziekenhuis van Antwerpen in Edegem, in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena.

Roland **Cassiers** werd per 8 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Kristin **De Raeymaecker**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot parochieassistent in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Veerle **Dillen** werd per 1 september 2022 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het wzc Heilige Familie, Heist-op-den-Berg in de pastorale eenheid Mozes.

Ronny **Evrard**, diaken van ons bisdom, werd per 1 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel.

Pirabu Cyprian **Gabriel**, herald of good news, werd per 5 september 2022 benoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Sara en Abraham.

Dirk **Godecharle** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Clara van Assisi en tot lid van dat team.

Liliane **Heylen** werd per 1 januari 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke diaconie en solidariteit en verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Zacheüs.

Mick **Huybrechts**, seminarist, werd per 1 september 2022 herbenoemd tot parochieassistent in de pastorale eenheid Heilige Damiaan.

Jan **Jans** werd per 8 september 2022 benoemd tot teamlid in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Koenraad **Janssen**, priester van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot moderator en lid van de priesterequipe en tot verantwoordelijke gemeenschapsopbouw in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius, en benoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed binnen die eenheid.

Anne-Mie **Jonckheere**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de gevangenis van Turnhout, in de pastorale eenheid Clara van Assisi.

Johanna *Jessy* **Leijer**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot parochieassistent in de pastorale eenheid Zacheüs. Per 7 september 2022, aan het einde van de benoemingstermijn, nam ze ontslag als teamlid en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw in die pastorale eenheid.

Adeel **Mazhar**, minderbroeder-kapucijn, werd per 1 oktober 2022 benoemd als pastoor in de parochie Antwerpen, Heilige Geest; Antwerpen, Sint-Michiel en Sint-Pieter; Antwerpen, Sint-Laurentius, en Antwerpen, Sint-Jan de Doper.

Geert **Nicasy** werd per 1 juli 2022 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de gevangenis van Antwerpen.

Jozef **Peeters** werd per 8 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Zacheüs.

Nick **Schellemans** werd per 6 mei 2022 benoemd tot teamlid in de pastorale eenheid Mozes.

› In heel het bisdom werden de voorbije maanden en uiterlijk op de eerste adventszondag doopselkandidaten ouder dan veertien jaar 'in het catechumenaat' opgenomen. Zo ook in de Sint-Lambertusgemeenschap in Ekeren in de pastorale eenheid Oscar Romero. Vanaf dat moment worden ze catechumenen of geloofsleerlingen genoemd. Ze ontvangen tijdens de paaswake de initiatiesacramenten. Het catechumenaat is de weg die volwassenen afleggen naar het ontvangen van de initiatiesacramenten. In 2022 was het vijftig jaar geleden dat de Kerk de Orde van Dienst voor het catechumenaat in de Belgische bisdommen in ere herstelde. Die verjaardag wordt gevierd met een academische zitting aan de KU Leuven op 21 maart om 11 uur. Meer info op de website van de Interdiocesane Commissie voor Catechese op www.kerknet.be.

Ingrid **Simons** werd per 8 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed en verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Lieven **Snyers**, deken van het dekenaat Kempen-Oost, werd per 1 september 2022 benoemd als leidinggevend priester in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Zacheüs.

Rita **Somers**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 16 november 2022 herbenoemd tot parochieassistente in de parochie Antwerpen, Sint-Antonius van Padua.

Mark **Van Beeumen**, missionaris van het Heilig Hart, werd per 9 mei 2022 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de gevangenis van Antwerpen.

Marcel **Van Campen**, pastoraal werker van ons bisdom, werd per 1 november 2022 benoemd als teamlid en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Immanuel.

Pascale **Van de Wiele** werd benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het wzc Zonnewende in Kapellen, in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius. Per 7 september 2022, bij het beëindigen van de benoemingstermijn, nam ze ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en als verantwoordelijke liturgie en gebed in die pastorale eenheid.

Patricius **Patrick Van Looy** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Zacheüs.

Elisabeth **Eveline van Ommering**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het AZ Klina in Brasschaat, in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Hedwig **Van Peteghem**, diaken in de parochies van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot diaken in de parochies van de pastorale eenheid Heilige Jacobus & Antonius.

Jan **Van Rompuy** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Clara van Assisi en lid van dat team.

Bart **Verheyen**, diaken van ons bisdom, nam per 7 september 2022, aan het einde van de benoemingstermijn, ontslag als verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Clara van Assisi. Hij blijft lid van dat team en werd herbenoemd tot diaken in die pastorale eenheid.

Jan **Verheyen**, deken van het dekenaat Kempen-West, werd per 1 november 2022 benoemd tot leidinggevend priester in de pastorale eenheid Immanuel.

Frans **Verhoeven** werd per 1 september 2022 benoemd tot verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel.

Karel **Verhoeven**, diaken van ons bisdom, werd per 8 september 2022 herbenoemd tot diaken en verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Clara van Assisi en lid van dat team.

Anneleen **Willems** werd per 1 juli 2022 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het wzc Sint-Michaël in Essen in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw.

Ingrid **Wuyts**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 1 oktober 2022 herbenoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het AZ Klina in Brasschaat, in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Kiran Joy **XXX (Payikattu)**, dominicaan, werd per 1 september 2022 benoemd tot parochievicaris in de personele parochie van de Missie voor Zeelieden in Antwerpen.

Alle zendingen en benoemingen gelden voor een periode van zes jaar, tenzij anders vermeld.

STOPZETTINGEN

Gerry **Bellekens** nam per 31 augustus 2022 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Mozes en als lid van dat team.

Michel **Brasseur**, priester van ons bisdom, nam per 30 september 2022 ontslag als adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor de jongeren- en gezinspastoraal.

Ilse **Buys** nam per 7 september 2022, aan het einde van de benoemingstermijn, ontslag als verantwoordelijke liturgie en gebed

in de pastorale eenheid Zacheüs en als lid van dat team.

Paul **Cools**, priester van ons bisdom, nam per 31 oktober 2022 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie, en als pastoor in de pastorale eenheid Immanuel en als lid van dat team.

Ann **De Ceulaerde**, pastoraal werkster van ons bisdom, nam per 31 augustus 2022 ontslag als parochieassistente en verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie-diaconie in de pastorale eenheid Heilige Thomas en als lid van dat team.

Marc **Dieltiens**, pastoraal werker van ons bisdom, is met pensioen en nam per 31 januari 2022 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Sara en Abraham.

Jozef **Jos Engelen** nam per 30 juni 2022 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Norbertus.

Omwille van het bereiken van de leeftijdsgrens van tachtig jaar en het einde van de benoemingstermijn, werd de benoeming van Hendrik **Rik Hellinx**, diaken van ons bisdom, als diaken in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus beëindigd per 7 september 2022.

Marina **Heyse**, pastoraal werkster van ons bisdom, nam per 31 januari 2022 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Sara en Abraham en als lid van dat team.

JAARRAPPORT KATHOLIEKE KERK

INNOVATIE EN DIVERSITEIT

De overstromingen van juli 2021 in Wallonië zijn de opmerkelijke opener van het vijfde jaarrapport *De Katholieke Kerk in België 2022*, met cijfers over 2021. „We zagen een structurele ondersteuning op gang komen vanuit alle hoeken van de Kerk in ons land, naast ontzettend veel individuele acties die vaak werden gelanceerd met steun van parochies”, zegt Jeroen Moens, een van de auteurs. Meteen maakt het jaarrapport duidelijk dat de Kerk een maatschappelijke speler is, van solidariteitsacties tot het opnemen van haar verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld op vlak van ecologie.” Rode draad in het jaarrapport is de innovatie op tal van vlakken in de Kerk in ons land, onder meer op digitaal vlak met in ons bisdom de pas opgerichte Dienst voor Evangelisatie via nieuwe media. Het rapport heeft ook uitdrukkelijk oog voor de diversiteit die zich net als in de samenleving ook in het kerkelijke landschap voltrekt. Ons bisdom heeft met Nigeriaan Emmanuel Ikeobi de eerste vicaris uit Afrika in ons land. *IVH* Meer op www.jaarrapportkerk.be.

Jobbe **Janssen**, pastoraal werker in opleiding, nam per 30 september 2022 ontslag als parochieassistent en jongerenpastor in de pastorale eenheid Sint-Franciscus.

Jonathan **Lambaerts** nam per 31 augustus 2022 ontslag als verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus en als lid van dat team.

Marc **Lenaerts** nam per 31 augustus 2022 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel.

Ben **Luyten** nam per 31 augustus 2022 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsofbouw in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel en als lid van dat team.

Werner **Mertens** nam per 31 januari 2022 ontslag als verantwoordelijke diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Augustinus en als lid van dat team.

Süleyman **Oz**, priester van het aartsbisdom Bagdad (Irak) van de Chaldeeën, nam per 31 augustus 2022 ontslag als parochievicaris in Antwerpen, Sint-Eligius, en als pastor voor de Chaldeeëus-katholieke gemeenschap in het bisdom Antwerpen.

Emiel **Selderslaghs**, diaken van ons bisdom, is per 30 september 2022 met pensioen en nam ontslag als diaken in de pastorale eenheid Sint-Bernardus.

Ronald **Sledsens**, priester van ons bisdom, deken van de dekenaten Antwerpen-Centrum, Antwerpen-Noord en Antwerpen-Zuid, nam per 30 september 2022 ontslag als pastoor-deken in Antwerpen, Sint-Michiel en Sint-Pieter; Antwerpen, Sint-Laurentius, en Antwerpen, Sint-Jan de Doper. Per 31 oktober 2022 nam hij ontslag als leidinggevend priester in de pastorale eenheid Sint-Bernardus en in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus.

Maria **Mimi Smet** nam per 7 september 2022, aan het einde van de benoemingstermijn, ontslag als verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Christel **Chris Smits**, pastoraal werkster van ons bisdom, nam per 31 januari 2022 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsofbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Sara en Abraham en als lid van dat team.

Frank **Théré**, diaken van ons bisdom, nam per 7 september 2022, aan het einde van de benoemingstermijn, ontslag als diaken in de parochies van de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius.

Christiaan **Chris Van Beersel**, pastoraal werker van ons bisdom, is per 31 maart 2022 met pensioen en nam ontslag als stafmedewerker pastorale zorg voor de vzw Zorggroep Zusters van Berlaar.

Melanie **Vandezande**, pastoraal werkster van ons bisdom, nam per 31 augustus 2022 ontslag als pastoraal rusthuiswerkster in het WZC Heilige Familie, Heist-op-den-Berg in de pastorale eenheid Mozes.

Ann **Van Loock** nam per 20 september 2022 ontslag als verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Sint-Salvator en als lid van dat team.

Agnes **Van Olmen** nam per 20 september 2022 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Sint-Salvator en als lid van dat team.

De benoeming van Pieter **Wieërs** als diaken in de parochie Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw ten Hemel opgenomen, werd per 31 augustus 2022 beëindigd.

De bisschop stelt er prijs op zijn medewerkers van harte te danken.

JUBILARISSEN 2023

Volgende diocesane priesters, actieve reguliere priesters, diakens en pastorale werk(st)ers jubileren in 2023. Proficiat!

10 jaar (2013)

- 15/05 Wouters Jan, pastoraal werker
- 06/07 Takamba Kitoko Serge, priester
- 01/09 Damen Christa, pastoraal werkster
- 01/12 Schiltz Elisabeth (Els), Van Beersel Christiaan (Chris), Vandezande Melanie, Vanhorebeek Raf, pww's
- 15/12 Leysen Jozef (Jef), priester

25 jaar (1998)

- 08/02 De Keyser Myrjam, Harboort Marguerite (Griet), Loostermans Anna-Maria (Anne-Mie), Rombouts Josée, pww's
- 19/02 Blanckaert Christel (Chris), pastoraal werkster
- 03/05 Moiseitsiik Ivan, priester
- 31/05 De Naegel Gert, priester
- 19/07 Kabongo Ngalumulume Ernest, priester
- 06/09 Seghers Eric, priester
- 17/10 Dierckx Leo, diaken

50 jaar (1973)

- 23/04 van den Nieuwenhuyzen Louis, priester
- 28/04 Van Damme Jean Marie, priester
- 11/06 Berckmans Eugeen, priester
- 15/09 Pieck Magda, pastoraal werkster

60 jaar (1963)

- 07/07 Ickx Marc (Mark), Mampuyts Jozef (Jef), Mertens Jan, Peeters Lodewijk, Schrooyen Frans (Cis), Van Loy Petrus (Piet), Van Peer Marcel, priesters
- 06/08 D'Hauwe Walter, priester

65 jaar (1958)

- 13/04 Pauels Hendrik (Rik), priester
- 31/08 Caers Gilbert, Seuntjens Jozef, Van Bergen Alfons, priesters

70 jaar (1953)

- 20/12 Dehandschutter Pieter, (Cyriel), Spruyt Frans (Marcel), priesters

Wie lijsten publiceert, loopt het risico fouten te maken. We excuseren ons daarvoor bij voorbaat en hopen dat je het signaleert, zodat we het kunnen rechtzetten. Dank!

IEDEREEN AAN BOORD

ORBIT VZW ROEPT OP TOT VERBINDENDE SOLIDARITEIT

› *Solidariteit verbindt. In Herentals vond een Syrisch gezin een nieuwe thuis boven de woning van een Vlaams gezin.*

Met hun pas gelanceerde statement ‘Voor een verbindende solidariteit, die blijft duren tot #iedereenaanboord is’ doet ORBIT vzw, thuis in de wereld van diversiteit en migratie, met de steun van het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede, een oproep voor een inclusief en humaan beleid én intermenselijke solidariteit. Medewerker Gilles Salem (27) licht toe: “Inclusief wil zeggen dat het voor iedereen opgaat, zonder onderscheid op basis van welk kenmerk dan ook. En solidariteit betekent dat je iets doet voor een ander zonder daar iets voor terug te verwachten.”

Lea Verstricht

De oproep tot inclusieve en verbindende solidariteit wil ons aanzetten om niet te vergeten dat elk slachtoffer van onrecht en geweld dient geholpen te worden, om vanuit het lijden van één groep, ook het lijden van andere groepen te zien en solidair met hen werk te maken van vrede en gerechtigheid, hier bij ons en wereldwijd. Het is een oproep die kan tellen op een moment waarop de oorlog in Oekraïne blijft woeden en we gevraagd worden om onze huizen open te stellen voor Oekraïense vluchtelingen.

Gilles maakt dat concreet in zijn werk voor ‘Samenhuizen met vluchtelingen’, een project van ORBIT vzw. Concreet ondersteunt het burgerinitiatieven die zich verenigen rond die thematiek. Vrijwilligers zoeken samen met erkende vluchtelingen naar een woning of een kamer bij particulieren die hun huis openstellen voor mensen op de vlucht. “Solidariteit gaat dan verder dan een financiële bijdrage. Het werkt verbindend omdat mensen elkaar ontmoeten, dicht bij elkaar komen, elkaars verhaal, tradities en emoties delen”, weet Gilles. “En de nieuwkomers kunnen vaak gebruik maken van het netwerk van de verhuurder om zich te integreren.” Organisaties of particulieren kunnen aankloppen bij ORBIT vzw wanneer zich problemen voordoen of om te helpen bij

het opstellen van subsidiedossiers. Ook het zoeken van vrijwilligers wordt mee opgepakt.

Welke moeilijkheden ervaren vrijwilligers die samen met nieuwkomers naar woningen zoeken zoal? Er zijn er geen beschikbaar. Verhuurders haken massaal af wanneer ze vernemen dat het om erkende vluchtelingen gaat. Ook de (streng) controle van de wet die mensen beschermt tegen huisjesmelkers schrikt verhuurders af. En dan zijn er gevoelige thema’s zoals energieverbruik of de opvoeding van kinderen, waardoor het samenleven niet evident is. Maar ook aan vooroordelen kan gewerkt worden.

“De meerderheid heeft vooral positieve ervaringen”, gaat Gilles verder. “Het gaat bijvoorbeeld over de beleving dat er terug ‘leven in huis’ is na het vertrek van de eigen kinderen. Maar het is bovenal een goede formule om te integreren, de taal te leren, sneller werk en een eigen woning te vinden. Want uiteindelijk wil iedereen een eigen stek. Het samenhuizen is daarbij een goede start. Daar worden we als maatschappij ook beter van.”

Hij stoffeert zijn verhaal met allerlei voorbeelden. Ook in het bisdom Antwerpen startten heel wat burgerinitiatieven:

Overhoop en Huizen, in Antwerpen-Stad, House of Colours in Beerse, Gastvrij Boechout, EVA-Centrum in Ekeren, Mondiale Werken regio Lier, CAW De Kempen in Turnhout, Gastvrij Wuustwezel en Huize Hestia in Merksem. Ook de pastorale eenheid Immanuel engageert zich om een woning te vinden voor vluchtelingen. “We zochten vanuit de werkgroep Diaconie en dienstbaarheid contact met de coördinator van het project Woonhulp voor Vluchtelingen in Lier”, aldus Denis, lid van de werkgroep. “Hij bezocht de werkgroep en overliep de mogelijkheden. Via het parochieblad werd het initiatief bekendgemaakt en een oproep gelanceerd. De Kerk kan in deze materie moedige standpunten innemen en vooral iets doen, ook al is het niet altijd evident in onze samenleving.”

Wil je er ook aan beginnen? Je kan je aansluiten als vrijwilliger bij een bestaand burgerinitiatief om samen met vluchtelingen te zoeken naar een woning, een portfolio op te stellen enzovoort. Of je kan je woning openstellen en een kamer verhuren via de ‘Melding Tijdelijk Wonen’. Ook als kerkgemeenschap kan je een burgerinitiatief opzetten. ORBIT begeleidt je graag. Alle info op www.orbitvzw.be

LERENSLANG

TIJD VOOR WAT ANDERS

› *Virtueel op café.*

› *Oefening baart kunst.*

Tijdsbeleving is iets apart. Ieder kent de ervaring dat de klok maar niet vooruitgaat. Minuten kruipen voorbij bij het wachten op een belangrijk bezoek. De dagen lijken eindeloos te duren als je uitkijkt naar een evenement. Omgekeerd vliegt de tijd als je met iets leuks bezig bent. Hoe zit het met de tijdsbeleving in een leercontext? Elk leerproces kent een tijdscomponent. Wat is de rol van tijd in het leren?

Myriam Smits

Leren vraagt tijd. Dat geldt voor iedereen. Alleen is de hoeveelheid tijd voor iedereen anders. Afhankelijk van je talent, vaardigheden, kennis en je motivatie heb je soms heel wat uren nodig en soms weinig. Dat hangt natuurlijk ook af van welke nieuwe vaardigheid of kennis je onder de knie wil krijgen. Het ene is nu eenmaal gemakkelijker aan te leren dan het andere. Maar voor iedereen, ook voor wie ergens goed in is, geldt dat hij of zij werk zal moeten steken in het verder vervolmaken van zijn of haar kennis of kunde. Of om het met een spreekwoord te zeggen: oefening baart kunst. En oefening vraagt ...

Bij leren komt ook de hierboven beschreven tijdsbeleving om de hoek kijken. Als je niet van rekenen houdt en/of er geen krak in bent, is de kans reëel dat je weinig plezier zal beleven in de wiskundeles. De tijd zal voorbij kruipen. Vind je elke wiskundige opgave een uitdaging, dan wordt de les spannend en is ze zo voorbij. Voor wie het meteen doorheeft, gaat het allemaal te traag en verdwijnt de uitdaging.

Leren is investeren in de toekomst. Zodra je de nieuwe vaardigheid in de vingers hebt, blijkt dat wat eerst moeizaam liep, almaar beter vlot. De tijd die je in het leerproces hebt gestoken, levert tijdsinstaat op. Denk aan de intrede van de wasmachine, wat voor de huisvrouw van toen een hele vooruitgang

betekende. Plots was de was in een handomdraai klaar ... En ook al zullen vele vrouwen eerst wat argwanend gekeken hebben, vandaag de dag wil niemand terug naar de negentiende eeuw. Alleen vraagt het bedienen van een moderne wasmachine een leerproces. Elke nieuwe wasmachine werkt immers net iets anders dan de vorige: extra wasprogramma's, een ander bedieningspaneel ... Toch draaien we er onze hand niet voor om.

Ook in het pastorale werkveld kunnen we tijd winnen dankzij technologische ontwikkelingen. Het komt er dus op aan bij de tijd te blijven en de interessante ontwikkelingen onder de aandacht te brengen van pastorale medewerkers. Daarom starten we in het voorjaar 2023 met vormingen over computervaardigheden in de brede zin van het woord.

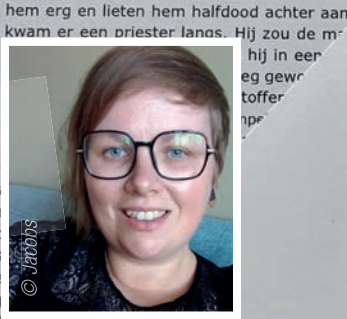
Tot hertoe organiseerden we geregeld vormingen voor de microsite-beheerders in de pastorale eenheden. Die breiden we nu uit met twee virtuele cafés: een voor communicatiemedewerkers en een voor al wie met computers werkt in het kader van pastoraal (administratief) werk. Startpunt is steeds de pastorale setting: welke nieuwe computermogelijkheden helpen bij het (administratieve) werk van de pastorale eenheid/parochie? Elk café vangt aan met een presentatie van een nieuwe

computerfunctionaliteit. Daarna is er volop ruimte voor de eigen computervragen en uitwisseling van tips en tricks.

Naast de virtuele cafés bieden we de mogelijkheid aan om als pastorale eenheid of een combinatie van pastorale eenheden een vorming van een dagdeel bij CCV aan te vragen, op maat van de vragen van de deelnemers. Je kunt kiezen uit vier thema's: hoe de computer het administratieve werk in de parochie vereenvoudigt, (inschrijf-) formulieren maken met Google Forms, vergaderen via de computer, ook na corona en een folder maken op de computer. En weet, het vraagt eerst tijd, maar de geïnvesteerde tijd verdient zich later dubbel en dik terug en levert tijd op voor wat anders.

- Virtueel café voor communicatiemedewerkers op maandag 13 februari 2023 om 20.30 uur via Zoom.
- Virtueel café over werken met de computer in de parochie op maandag 24 april 2023 om 20.30 uur via Zoom.
- Themavormingen in je pastorale eenheid of dekenaat op aanvraag.

Alle info bij Myriam Smits op myriam.smits@ccv.be

DOORKIJK

DE LEVIET

› *Hanne Jacobs*

› *Kunnen we verder kijken dan de stempel die mensen soms krijgen?*

Wie van deze drie is volgens u de naaste geworden van het slachtoffer van de rovers?" (Lc 10, 36)

Telkens ik met jongeren aan de slag ga met het verhaal van de barmhartige Samaritaan, ben ik bang een open deur in te trappen. Het lijkt me een verhaal te zijn dat in menige godsdienstlessen gebruikt wordt en dus aarzel ik altijd even. Onlangs waagde ik het er toch op, net omdat ik merk dat het verhaal 'werkt' bij jongeren, ook dat het hen anders naar de zaken doet kijken.

De jongeren over wie ik spreek, zijn jongeren tussen twaalf en achttien die door de jeugdrechter geplaatst zijn in de Gemeenschapsinstelling voor bijzondere jeugdbijstand De Kempen in Mol. Daar werk ik al ruim acht jaar als katholieke aalmoezenier en mag ik jongeren begeleiden die – om welke reden dan ook – even vastlopen in het leven. Mijn werk bestaat uit individuele gesprekken met de jongeren; op geregelde tijdstippen een groepsmoment over een Bijbelverhaal en een duiding bij of het vieren van de belangrijkste katholieke feestdagen.

Sinds corona geraken de groepsmomenten niet meer echt op de agenda. Ik ervaar bij mezelf een drempel om ze terug in te richten. Niet dat er ooit iets is misgelopen, allesbehalve. Toch voel ik weerstand. In een groep gedragen jongeren zich vaak anders dan wanneer ik hen een-op-een spreek. Bovendien heb ik bij een groepsmoment nooit de zekerheid dat de jongens die uitgenodigd worden, ook effectief kunnen of willen

deelnemen. Sommigen bedenken zich, anderen kunnen niet deelnemen wegens een sanctie, nog anderen hebben een contactverbod met een andere deelnemer waardoor ik dan moet kiezen wie van beiden mag deelnemen. En zo verschuiven de groepsmomenten steeds meer naar de achtergrond.

Tot een jongen onlangs uitdrukkelijk om zo'n moment vraagt: M. uit Campus De Hutten, de gesloten afdeling van onze gemeenschapsinstelling. Hij wil aan de slag met een Bijbelverhaal en wilde graag andere jongens hierbij betrekken. Ik ga in op zijn vraag en kies het verhaal van de barmhartige Samaritaan en bereid het groepsmoment voor.

Tijdens het groepsmoment worden we ons bewust van de vooroordelen in de tekst: de priester en leviet van wie men hulp verwacht en die zonder omzien doorlopen. De Samaritaan van wie men het slechtste denkt en die plots de held van het verhaal blijkt. Ook onze eigen vooroordelen komen aan bod: hoe de jongens zelf een beeld vormden van de opvoeders, nog voor ze hen goed en wel kenden, maar ook hun angst om na de jeugdinstituut voor eeuwig en altijd een stempel krijgen, waar men niet meer doorheen kan kijken.

Ik vraag de jongens zich in te leven in een personage. Elke jongen krijgt een rol toegewezen en beantwoordt vragen alsof

hij dat personage is. M. kruipt in de rol van de leviet. Gevraagd waarom hij de gewonde man niet hielp, antwoordt M.: "Ik was bang dat men mij zou verdenken, dat omstaanders mij zouden zien en meteen zouden denken dat ik er wel voor iets tussen zou zitten." Zijn antwoord treft me: het toont hoe weinig vertrouwen die jongeman heeft in de mensen rondom hem, en omgekeerd ook hoe hij in het verleden vanuit wantrouwen verkeerd behandeld werd.

Ondertussen heeft M. de jeugdinstituut verlaten. Naar huis gaan was geen optie. Hij is achttien geworden en gestart met volwassenonderwijs en een traject begeleid zelfstandig wonen. Zijn volwassen leven is begonnen. Hij is er klaar voor. Tegelijkertijd hou ik mijn hart vast: zo jong en al op eigen benen. Ik hoop dat hij mensen tegenkomt die niet in vooroordelen blijven hangen. Die – wanneer ze hem zien – niet meteen het slechtste denken. Die doorheen de stempel kunnen kijken en een jongen zien die zijn weg probeert te zoeken in het leven. Ik hoop dat hij veel barmhartige Samaritanen tegenkomt op zijn weg. En omgekeerd: dat hij de kans krijgt en grijpt om een barmhartige Samaritaan te zijn voor een ander. Het ga je goed!

Hanne Jacobs,

Katholiek aalmoezenier in Gemeenschapsinstelling De Kempen, identiteitsbegeleider Katholiek Onderwijs Vlaanderen

DE TOFSTE JOB VAN DE HELE WERELD

In 2017 stond ik voor een van de grootste uitdagingen in mijn nog jonge leven. Bisschop Bonny stelde me aan als pastor in de jongerenpastoraal. Mijn eerste werkdag was meteen een vuurdoop.

Op 1 oktober 2017 werd er rond de Sint-Pieterskerk in Turnhout een Diversity City georganiseerd. Dat is een religieuze markt met kraampjes van verschillende religies waar iedereen ook iedereen kan ontmoeten. Ik stelde me voor als de nieuwe jongerenpastor van Turnhout en stafmedewerker van IJD Antwerpen, zonder echt te weten wat dat inhield. Het was een dag vol ontmoetingen en

openheid die me verder op weg zette om jongeren en religie met elkaar te verbinden.

De jongerenpastoraal is voor mij een familie geworden waarin we op erg diverse manieren God zichtbaar willen maken. Creativiteit is daarbij een noodzakelijke bouwsteen. Je wordt steeds uitgedaagd om nieuwe manieren te vinden om het geloof tastbaar en levendig te maken. Maar uiteindelijk zijn het de jongeren zelf die jou met hun enorme openheid en hun vindingrijkheid dichterbij God brengen. Jongeren hunkeren naar verdieping en verstillingsmomenten in hun drukke bestaan. En in die zoektocht is God hen heel nabij. In deze job heb ik geleerd dat je God waarlijk kunt vinden in alle dingen, zoals Ignatius zegt.

De job bij jongerenpastoraal is echt zalig, ondanks de soms pittige uitdagingen. Want jongeren begeleiden in hun zoektocht naar zin en geloof vraagt vooral een

luisterend oor en een niet veroordelende houding. Elke jongere heeft zijn eigen beleving en ervaring, die ik leer kennen bij een ontmoeting. Dankzij die openheid en diversiteit wordt mijn geloof rijker. Ik probeer te zien waar God aanwezig is, niet wat of wie afwezig is. Jongeren zijn inderdaad minder aanwezig in het kerkgebouw. Maar ze komen op andere plaatsen waar God zeker te vinden is. Kijk naar de Warmste Week, Rode Neuzen Dag en klimaatacties. Honderden jongeren zetten zich daar diaconaal in voor een andere en een betere wereld.

MIJN NIEUWJAARSBRIEF

Beste lezers,

Het is niet makkelijk om als jongeren gelovig te zijn in deze tijden. Weinig mensen schenken aandacht aan Jezus of God. Vaak zijn jonge mensen, die willen uitkomen voor hun geloof, hiervan het slachtoffer. Ze worden uitgelachen, gepest, of er worden vragen gesteld waarop ze zelf het antwoord moeten schuldig blijven, wat erg ongemakkelijk is. In deze tijd is er heel wat durf nodig om te geloven. En toch zijn er veel jongeren die durven te doen wat niet evident is: blijven geloven in Jezus in deze moeilijke tijden, blijven spreken over de liefde van Jezus. Als jongerenpastores voelen we ons vereerd en gezegend om samen met die jongeren het pad te bewandelen dat hen zo inspireert. We hebben het voorrecht om samen met hen God en het geloof te ontdekken.

Bij het begin van dit nieuwe jaar wens ik aan elk van onze jongeren, naast een goede gezondheid, een jaar dat bol mag staan van inspiratie en vreugdevolle ontmoetingen. In mijn eerste jaar als jongerenpastor

bij IJD merkte ik dat zulke ontmoetingen de kern vormen van onze activiteiten. Zowel op zomerkampen, als op kleinere initiatieven proberen we om jongeren tot ontmoeting te laten komen met elkaar en met God. Dit jaar doet zich een unieke gelegenheid voor die beide criteria prima vervult: we trekken naar de Wereldjongerendagen in Lissabon.

Naast dit alles wens ik dat we met z'n allen nog meer jongeren zullen inspireren om op die manier God dichterbij elk van ons te brengen.

Ik wens elk van jullie 365 dagen, vol warmte, liefde en licht.

Januari 2023

Je jeugdige pastor, Jonathan Wuyls

JONGERENPASTORAAL IJD
ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

Ik ontdek vooral dat jongeren op stille momenten intens bezig zijn met hun innerlijke zoektocht. En is God niet aanwezig in onze eigen innerlijke kern? Ook in muziek vinden tal van jongeren de woorden om hun diepste zelf – hun goddelijke kern – uit te drukken. Of kijk naar jongeren die elkaar financieel helpen via cohousing (een huis of kot delen zodat de huur ook gedeeld en aldus behapbaar wordt). Op dat vlak kunnen we als kerkgemeenschap nog veel van hen leren. Of kijk naar de jeugdbewegingen die zich op tal van feesten en recepties vrijwillig inzetten. In deze job heb ik al die verschillende terreinen mogen ontdekken en waarnemen. Prachtig vind ik dat.

Het doet deugd om als jongerenpastor velerlei diverse activiteiten te organiseren om jongeren kansen te geven om stil te staan bij hun diepe geloofskern. Een inspirerende thema-avond, een *light a candle*, een filmavond, een ontmoeting met verschillende religies,

een gespreksavond over geloof en seksualiteit, een avond over het rozenkransgebed, een uitstap naar een bijzondere plaats, een vorming over het geloof, een fantastische kamp op Zomerzin en Zomervuur, een vormelingsdag, een pelgrimagedag in het buitenland, een menselijke ketting rond de gevangenis, eucharistievieringen en jongerengebieden, een worship-dienst, een Taizégebed, en nog zo veel meer.

Het zijn die kleine momenten van diepe gesprekken die me sterk raken en laten zien dat God soms kwetsbaar en broos maar tegelijk hoopvol aanwezig is in alle jongere generaties. Mijn taak bestaat er niet in om jongeren te verplichten naar de kerk te gaan. Ik geloof en vertrouw op God dat ze de mensen en plaatsen die ze op hun pad nodig hebben zelf op het spoor zullen komen. Ik wil jongeren via toffe initiatieven laten inzien dat ze het recht hebben om te geloven in een liefdevolle God.

EEN VRIEND VAN IJD

EEN VRIEND VAN IJD

BINNENSTE
BUITEN

2022-2023

DEZE WEEK:

HANNAH BOECKX

AFKOMSTIG VAN:
RIJKEVORSEL

JE KAN ME KENNEN VAN:
ZOMERVUUR

IK BEN EEN VRIEND VAN IJD OMDAT K AL SINDS MIJN EERSTE LEVENSJAAR MEEGA OP DE ZOMERKAMPEN.

MIJN FAVORIETE BIJBELVERHAAL IS DE DARMHARTIGE SAMARITAAN.

MIJN LEVENSMOTTO LUIDT WEES JEZELF, HET LEVEN IS TE ROET OM IEMAND ANDERS TE ZIJN.

DIT LIEDJE INSPIREERT MIJ HET MEEST
YIRUMA - RIVER FLOWS IN YOU.

MIJN FAVORIETE IJD-HERINNERING HET LAATSTE JEP-KAMP.

DEZE IJD-VRIEND ZIEN JULLIE VOLGENDE KEER:
LOIC VAN DE VIJVER.

Is zulk een opdracht niet de mooiste om te ontvangen en aan te werken? Ik mag dat bovendien doen in een supertof en liefdevol team waarin iedereen zijn talenten en kwaliteiten heeft. Werken voor jongerenpastoraal is een roeping die me vreugde en kracht geeft vanuit talloze kleine wonderbaarlijke momenten.

Nick Hannes

READY TO PLAY: EEN STAPEL PANNENKOEKEN

Op 2 februari vieren we Maria-Lichtmis. Traditioneel worden er die dag pannenkoeken gegeten.

Ben je op zoek naar een alternatieve twist op de klassieke pannenkoek? Probeer dan dit recept voor roze, vegan-pannenkoekjes!

Ingrediënten voor 8 pannenkoekjes

- 1 eetlepel appelciderazijn
- 120 ml amandelmelk
- 90 g patisseriebloem
- 1 eetlepel bakpoeder
- ¼ theelepel zout
- 1 eetlepel maïzena
- 1 theelepel vanilla-extract
- 3 eetlepels maple syrup
- 2 eetlepels neutrale plantaardige olie
- 1 à 2 eetlepels rodebietensap

Bereiding

- Voeg de appelciderazijn toe aan de amandelmelk en laat enkele minuten staan tot de melk klontert.
- Zeef intussen bloem, bakpoeder, zout en maïzena boven een kom en zet opzij.
- Voeg vanilla-extract, maple syrup en olie toe aan de amandelmelk. Voeg ook een of twee eetlepels bietensap toe, tot je de gewenste roze kleur bereikt.
- Meng de natte ingrediënten voorzichtig met de droge met behulp van een garde. Roer de grootste klonters weg, maar let op: het beslag verliest zijn luchtigheid als je te veel roert.

- Verhit een kleine koekenpan op een gemiddeld vuur.
- Schenk rondjes beslag in de pan met een diameter van ongeveer tien centimeter.
- Laat de pancakes aan een zijde bakken tot er luchtballen in het beslag komen.
- Draai ze om met een spatel en laat even langs de andere zijde bakken.
- Stapel de pancakes en smullen maar!

1. *In de nacht van 4 op 5 november 2021 overleden Mike en Wesley, twee mannen zonder dak boven hun hoofd, in fietsenstalling Astrid-1 van het Centraal Station van Antwerpen. In 2022 overleden meer dan dertig dak- en thuislozen. Die te lange lijst doden bezorgt het Straatoverleg, het overlegorgaan van laagdrempelige werkingen die werken voor en met mensen die kampen met dak- en thuisloosheid, verdriet en een gevoel van onmacht. Met de onthulling van een muurschildering van Fran van Gysegem en een gedicht van Elli Severino Fernandes tegen de muur van de fietsenstalling Astrid-1 in de nacht van 4 op 5 november 2022, een jaar na het overlijden van Mike en Wesley, wil het Straatoverleg voorbijgangers appelleren om werk te maken van een warmere en meer humane samenleving.*

---

2. *“Grensoverschrijdend gedrag wordt lang niet alleen ondergaan door vrouwen, of lang niet altijd veroorzaakt door mannen. Dergelijk gedrag melden mag het slachtoffer nooit schade berokkenen, want anders installeer je een zwijgcultuur. Macht compliceert een relatie of beroepskader doordat ze in de weg zit. We moeten daarom dringend werk maken van een cultuur van collectieve bespreekbaarheid, ook in de pastorale context. Immers, de Kerk is een instituut met behoorlijk wat littekens uit het verleden en op het hart van de pastores.” Het is een van de kerngedachten uit de vormingssessies ‘grensoverschrijdend gedrag en integer pastoraal handelen’ begin december in ons bisdom, die iedereen oproepen om in de spiegel te kijken, want “dienstbaarheid is geen garantie tot integer pastoraal handelen”.*

---

3. *“Op 12 november vierden we 205 jaar congregatie van de zusters van het Heilig Hart van Jezus, 170 jaar inwijding van de kapel en 80 jaar zuster Rita, de laatste zuster die nog op de Sint-Jacobsmarkt woont”, zegt Hilde Daman, onderzoeker en gids. 205 jaar geleden stichtte mevrouw van Celst die gemeenschap met als eerste bekommernis gratis onderwijs te voorzien voor de armen. De tweede missie bestond in het opvangen van jonge meisjes en vrouwen die op het verkeerde pad waren terechtgekomen, in de prostitutie, ongewenst zwanger, of op straat. Op 19 november werden de gebouwen uitzonderlijk opengesteld voor individuen. Ze kregen een beeld van de geschiedenis van de gebouwen die teruggaat tot de zestiende eeuw, de gevel, de inkomhal, de salons, de kapellen, de linnenkamer, en van de verwezenlijkingen van de congregatie. De gebouwen zijn opnieuw te bezichtigen op Erfgoeddag 23 april 2023. Groepsrondleidingen kunnen altijd aangevraagd worden via de website erfgoedpandvancelst.be.*

---

4. *Elk jaar houdt de Sint-Willibrordusparochie een octaaf, een feestelijke week met tal van activiteiten: een boekenruil, vertellingen van de werkgroep bedevaarten, een tentoonstelling van schilderijen ... En een tafel met broodjes en koffie, om de innerlijke man of vrouw te versterken, maar vooral als ontmoetingsplek. Zo leren de verschillende deelwerkingen van de parochie elkaar wat beter kennen.*

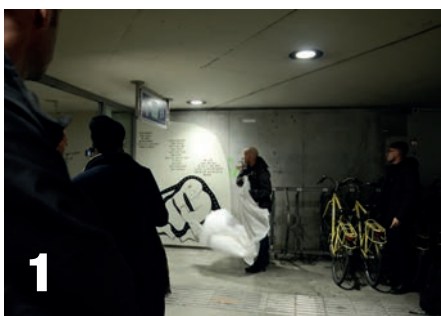
---

5. *Muisstil was het op 23 en 24 november in WZC Emmaüs en DC Emmaüs. Vol interesse verkenden de bewoners schilderijen van Rubens die in de monumentale kerken van Antwerpen een thuis vinden. Vanuit het woon-zorgcentrum. Niet zij gingen op stap, maar Rubens bracht hen een bezoek. Figuurlijk. “Ze luisterden aandachtig naar het Rubensverhaal en trakteerden me op een flink applaus. De oud-pastoor van Wommelgem was er ook bij. Hij zag en zei dat het goed was”, zegt gids Lieve Mariën, die hen meenam op een virtuele wandeling met een powerpointpresentatie. “Toen ik hem vroeg of hij het over de lezing of over de taart had, antwoordde hij diplomatisch: ‘Over beide.’” De powerpoint ‘Rubens in het wzc’ – met een luik ‘Rubens bloeit’ en ‘Rubens groeit’ – werd uitgewerkt door Monumentale Kerken Antwerpen vzw op basis van de Rubenswandelingen uit het barokjaar 2018. “Veel ouderen in woon-zorgcentra zijn dan wel niet meer goed ter been, maar zijn nog steeds geïnteresseerd in het kunstpatrimonium”, motiveert coördinator Tonia Dhaese van KMA vzw. Info op www.mkantwerpen.be. Reserveren kan via info@topa.be.*

---

6. *Twee mutsen, twee brillen, twee snorren, twee sjaals, twee paar stevige voeten op de grond ... Het mag duidelijk zijn: op de tweedaagse vorming voor presentiepastores in Antwerpen eind november kon je niet om Jan Wouters en Ronald Sledsens heen. Ze tekenden ‘present’. En ze kweten zich prima van hun taak om de innerlijke mens te versterken, de een samen met Chris Smits als vormingswerker, de ander als gastheer en topchef.*

© Philippe Verhoeven

© Philippe Verhoeven

© Van Celst

© Sint-Willibrordusparochie

© Lieve Mariën

© Lea Verstricht

WAS JIJ ERBIJ?

© Servisch-orthodoxe gemeenschap

Hoog bezoek bij de Servisch-orthodoxe gemeenschap in Sint-Franciscus Merksem op 12 november. Mgr. Justin, nog maar pas op 8 oktober geïnstalleerd in Parijs als bisschop voor de Servisch-orthodoxe gemeenschap in West-Europa, ging er voor in de liturgie met priesters uit ons bisdom. Nadien vrolijkten Servische folkloregroepen Djurdjevak uit Antwerpen en Tamo Daleko uit Rotterdam het parochiefeest op.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

LAUDATO SI'

Ik slaap sedert vorige zaterdag slecht. Heb ik toch wel ter hoogte van het Albertpark in het pikdonker van de nacht een Chihuahua, spreek uit *chivawa*, overreden zeker! Het gitzwarte beestje moet aan een lange leiband gezeten hebben met aan het andere eind een hysterische zestigster. Waarvoor alle begrip. Hyacinth Bucket, spreek uit *Bouquet*, zou ongetwijfeld "Mind the pedestrian!" geroepen hebben, mocht ze naast me hebben gezeten. Maar dat had ik gedaan. De vrouw stond op het voetpad achter een trits vuilbakken aan de straatrand. Maar het viermeterlange touw waarmee het hondje ter grootte van een zwartgeblakerde croissant op het asfalt liep, zag ik niet. De politie kwam erbij en merkte al snel dat de vrouw niet in orde was. Ze was zwaar gedrogeerd, bleek uit de test. Maar dat was geen verzachtende omstandigheid voor mijn schuldgevoel tegenover het schattige wezentje dat zielloos ter aarde lag. Even overwoog ik het op de Russen te steken. Deze dagen meer dan logisch. Religiewetenschapper Van Baaren beschreef in 1960 hoe Siberische stammen zich tegenover een gedood dier trachten te excuseren door de schuld ervan op de Russen te gooien en tijdens de verorbering van hun maal aan die fictie vast te houden en zelfs Russisch te spreken in plaats van hun eigen taal om zo de geest van het gedode dier te misleiden. Maar er liepen weinig Russen in het park. En omdat ik altijd een warme genegenheid voor alle dieren heb gehad, tot en met de mug toe, besloot ik de hysterische

© Ronald Sledsens RSA

> Ronald Sledsens

te kalmeren door de crematie te betalen inclusief een urne die ze zelf mocht kiezen. Op bol.com koos ze een urne in de vorm van een ingeslapen bronzen hondje met engelenvleugels. Op het eerste gezicht een brug te ver voor een katholieke priester. Maar dan denk ik weer hoeveel schade 's mensen ziel zelf heeft geleden toen men begon te vergeten dat de dieren een ziel hebben. In goed scholastieke termen: een *anima vegetativa et sensitiva*. En omdat het voor een katholieke priester sedert *Laudato Si'* niet goed is om zich geheel los te maken uit het grote verband waarin mens en dier participeren, overweeg ik alsnog naar de uitvaart te gaan. Op de laatste rij weliswaar.

Ronald Sledsens

relevant
geloof / kerk / mens / maatschappij

> Onze kerkgebouwen spreken voor zich, met hun torenspits die boven alle daken uitsteekt, met hun plek in het midden van het dorp, maar bovenal met hun open deuren. Als stilteplek, als troostplek, als ontmoetingsplek, als gebedsplek, als koelteplek ... Welkom, de deur van de kerk Heilige Familie in Edegem staat open ...

Volgende keer:

MENTAAL WELZIJN

